

Szombathelyi JÁTÉKSZIGET Óvoda
Szombathely, Győzelem u. 1/a

Pedagógiai Program
OM: 036477

SZOMBATHELYI JÁTÉKSZIGET ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

SZOMBATHELYI JÁTÉKSZIGET ÓVODA

Intézmény OM-azonosítója: 036 477

Készítette a nevelőtestület bevonásával:

.....

Kovács-Fodor Viktória

igazgató

Szombathely, 2025. november 15.

Legitimációs záradék

Fenntartó nevében

**Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Kulturális, Oktatási és Civil
Bizottsága a Szombathelyi Játéksziget Óvoda Pedagógiai Programját**

**..... számú határozatával
jóváhagyta.**

.....

**Dr. László Győző
alpolgármester**

Szombathely, 2026.

A dokumentum jellege: nyilvános

P.h.

TARTALOMJEGYZÉK

I.	BEVEZETŐ	3
II.	AZ INTÉZMÉNY JOGSZABÁLYI HÁTTERRE	5
III.	AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	6
IV.	AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI.....	7
V.	HELYI NEVELÉSI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLKITŰZÉSEK	7
VI.	ÓVODAI NEVELÉSÜNK ÁLTALÁNOS FELADATAI	10
VII.	SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK	47
VIII.	A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK, ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEINK	58
IX.	A SZÜLŐ, A GYERMEK ÉS A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSE, ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	60
X.	AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI TEVÉKENYSÉGEK	63
XI.	A NEVELŐTESÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK	64
XII.	SZEMÉLYI- ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK	65
	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	69
	Melléklet: a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez.....	70
XIII.	<u>LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK</u>	77

I. BEVEZETŐ

„Törekedjetek a szeretetre.”

/Brunszzvik Teréz/

Nagy horderejű változások mentek és mennek végbe társadalmunkban, amelyek nem csak igénylik, de sürgetik is a nevelés megújítását, hatékonyabbá tételét, modernizálását.

A Kormány által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramja lehetővé teszi az óvodában folyó nevelőmunka szakmai megújítását.

Nevelőtestületünk saját óvodai pedagógiai program megírása mellett döntött. Munkánkat az a cél vezérelte, hogy az eltelt 30 év hagyományaira építve - miszerint pedagógiai és szakmai műhelyt hoztunk létre, ahol kellő elméleti és gyakorlati tapasztalatot szereztünk - a meglévő pedagógiai tevékenységünket fogalmazzuk meg és rögzítsük. Ennek megfelelően bevezettük a folyamatos napirendet, módunkban állt kipróbálni a játékokban tanulást, differenciált személyiségfejlesztést.

Célunk, hogy biztosítsuk azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermekek személyiségfejlődését, a közösségi életre való felkészülést. Mindemellett a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését is biztosítjuk.

Kertvárosi helyzetünkől adódóan a szülők is a minél többféle, változatos tartalmú, egész napos elfoglaltságot biztosító óvodát igénylik.

Óvodánk eddigi munkájának alapelve: a gyermek szeretetén alapuló, a gyermeki jogokat tiszteletben tartó gyermekközpontú pedagógia a játékon keresztül. Ennek megfelelően az alapfunkciók ellátása mellett alapcélunk egy olyan óvoda megteremtése, amely modern, naprakész, a társadalmi igényeknek megfelelő ismereteket nyújt. A gyermek képességeinek kibontakoztatásával, tehetséggondozással, a hátrányok leküzdésével egyenlő lehetőséget biztosítunk. Óvodai nevelésünk fő célja az általános emberi értékek továbbadása. Nevelni csak megfelelő értékrend kialakításával lehet, ezért munkánkban az emberi kultúra általános értékei - igazság, jószág, szépség, szeretet, megértés, közösségi érzés - meghatározó jellegűek.

Tisztelettel, megértéssel, segítőszándékkal fordulunk minden gyermek és szülő felé.

Kiemelt hangsúlyt kapott programunkban a játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás. A gyermekek elsődleges tevékenysége a játék, s az aktív tevékenykedés közben szereznek ismereteket, tapasztalatokat. E folyamatban alakulnak szokásaik, társas viszonyaik, erkölcsi, esztétikai érzékük, nyitottságuk a világ felé, fejlődik nyelvi készségük, logikus gondolkodásuk, fogékonyságuk a művészet, sporttevékenység iránt. Alakul nemzeti öntudatuk, erősödnek, fejlődnek testi, fizikai értelemben véve éppúgy, mint szellemileg.

Változatos programunk lehetővé teszi, hogy a gyermekek szociális érettsége, képességei, készségei, fejlettségi szintje biztosítsa számukra a sikeres iskolakezdést. A nyugodt légkörben nevelkedő, sok tapasztalatot, ismeretet szerzett gyermekek könnyebben veszik az óvodai élet után az akadályokat.

Programunk a változatos, vidám légkörben történő tapasztalatszerzést, fejlődést kiválóan

biztosítja. Ennek kivitelezését jól felkészült, magas szintű szakmai tudással rendelkező pedagógusaink optimálisan biztosítják.

Mindezekén túl a gyermekekben kibontakoztatjuk az életszeretetet, megtanítjuk számukra,

hogyan váljanak boldogságra képes felnőtt emberekké. Intézményünkben a múlt, a jelen és a jövő gyakorlata között a folyamatosságot biztosítani szeretnénk.

Nevelőmunkánk mottója:

*Tégy meg minden jót, ami tőled telik,
Amilyen eszközzel csak tudod,
Amilyen módon csak tudod, Ahol csak
tudod,
Akivel csak tudod, Ameddig csak tudod."
(John Wesley)*

Programunkat felelősséggel és jó szívvel ajánljuk azoknak az óvodapedagógusoknak és szülőknek, akik bíznak a gyermekek képességeiben, személyiségük kibontakozásában.

Szombathely, 2025. november 15.

Kovács-Fodor Viktória
igazgató

II. AZ INTÉZMÉNY JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- Magyarország alaptörvénye: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet
A rendelet 1. §-ának értelmében Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. melléklete helyébe a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban Módr.1.) 1. melléklete lép.
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása 14. § Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. melléklet
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 2023. évi LII.törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

- 2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiaiszakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve
-

III. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

A Szombathelyi Játéksziget Óvoda Szombathely város peremkerületében található. Épületünk modern, de a környezetbe illően tervezett. 1981-ben épült, 5 gyermekcsoport működtetésére alkalmas. Csoportjaink életkori összetételének kialakítását a mindenkori jelentkezési arányok és a szülők igénye határozza meg. Óvodánk öt, vegyes életkorú óvodai csoporttal rendelkezik (130 férőhely). A Szentkirályi városrészen egyedüli intézményként üzemel. Az intézmény családias övezetben helyezkedik el.

A 2014-es óvodabővítést követően olyan integrált nevelést vállaló intézmény lettünk, amely lehetőséget biztosít, azon enyhe és közép fokban sérült autista spektrumzavaros, down-szindrómás, hallás, látás és mozgássérült gyermekek számára, akik együtt nevelhetőek egészséges társaikkal. A sajátos nevelési igényű gyermekekkel külön is foglalkozunk, fejlesztésükre kiemelt figyelmet fordítunk.

Óvodánk erőssége a szeretetteljes, családias légkör, a családokkal való együttműködés, együttnevelés, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása. Kiemelt hangsúlyt kap a munkánk alapját képező pedagógiai programunkban is a játék, a játékban való tanulás, ezeken keresztül sokoldalú személyiségfejlesztést, a kulturált, szép magyar beszéd általánossá tételét tudjuk adni az óvodásainknak. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás koncepciójának érvényesítése érdekében kiemelten kezeljük és védelmezzük a mindig spontán és önkéntes játékot, mert nem szabad feláldozni az egyéni báj, a sajátosság, a különleges szépséget a távoli cél útvesztőin, sokkal inkább ezekből kell azt a hidat felépíteni, amelyen a gyermeket a leginkább neki való irányba terelhetjük tulajdonságai, hajlamai, képességei szerint. Kertvárosi környezetünkben adódóan fontosnak tartjuk a környezeti, a környezettudatos nevelést, a többféle, változatos tevékenységet nyújtó színes óvodai életet. Intézményünk tárgyi ellátottsága, eszközkészlete jó színvonalúnak mondható, mely a magas szintű állagmegővésnek, a külső források folyamatos felkutatásának és célszerű felhasználásának köszönhető. A bővítésnek köszönhetően korszerűen felszerelt helyiségekkel rendelkezünk.

Az épületnek, mint mesterséges környezetnek személyiségformáló hatása van. Dekorációs ötletekkel, szimbólumokkal, berendezésekkel, eszközökkel színesítjük. A csoportok esztétikus kinézetéről az adott pedagógusok gondoskodnak. Mindig az adott évszakot, jeles napot tükrözi a dekoráció. Legfőképp a gyermeki hangulatú, meleg színek dominálnak.

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Lehetővé tesszük a mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vesszük körül.

Az óvodapedagógusok dekorálják a saját csoportszobájukat, az ahhoz tartozó öltözőt, és közösen az előtereket, folyosókat. Ezáltal mindegyikünk személyisége kibontakozhat, szakmai szabadságunkra és szépérzékünkre hagyatkozhatunk, szem előtt tartva óvodánk szellemiségét.

Fontosnak gondolom megemlíteni a hatalmas alapterületű, folyamatosan bővülő, modern játékokkal telepített udvarunkat, amely az átépítést követően sokkal nagyobb teret biztosít gyermekeink részére, mint előtte.

Óvodánk helyiségei:

Óvodánk helyiségeit a pedagógiai feladatok megvalósítása érdekében alakítottuk:

- a bejáratú ajtóhoz vezető utak burkoltak,
- az öltözőkben és mosdóhelyiségekben minden gyermeknek van jelével ellátott külön tárolóhelye /szekrény, fogas, polc, ruhászsák/,
- a csoportszobák hangulatosak, megfelelően szellőztethetők, hiszen ez az étkezések és alvás helyszíne is,
- többször szellőztetünk minden helyiségben,
- a mosdóban van minden gyermeknek külön fogmosó eszköze, törölközője, fésűje, kézmosáshoz szappan, körömkefe,
- délutáni pihenéshez a gyermekek pizsamába öltöznek,
- a csoportszoba tárgyai gyermekméretűek, biztonságosak és könnyen tisztíthatóak, szükség esetén a gyermekek átrendezhetik, játéktevékenységüknek megfelelően variálhatják.

IV. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Óvodánk adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése:	Szombathelyi JÁTEKSZIGET Óvoda
OM:	036 477
Az intézmény címe:	9700 Szombathely, Győzelem u. 1/a
Telefonszám:	501-574 valamint +36-20-370-6771
E-mail cím:	kovacs-fodor.viktoria@jateksziget.szombathely.hu
Fenntartója:	Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
Az alapítás időpontja:	1981.
Intézmény kapacitása:	5 csoport / 130 férőhely

V. HELYI NEVELÉSI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLKITŰZÉSEK

Gyermekekünk

A Játéksziget Óvoda valódi értéke, hogy nevelőtestületünk őrzi és ápolja a gyermekek igazi, teljesítménykényszer nélküli, szabad, játékos, ráérős gyermekkorát, a "még minden lehet" gondtalanságát, felnőtt létünk egyik legfontosabb erőforrását.

Az Ember, megszületése pillanatától kezdve, meglehetősen sokáig Gyermeke. Ahhoz, hogy a Gyermeke a szó legteljesebb értelmében emberré válhasson, szüksége van arra, hogy gyermekként, gyermekiségében kapja meg a felnőttek részéről azt a kitüntető figyelmet, odafordulást, amelyben egyedisége, személyisége környezetével való kölcsönhatásokban harmonikusan bontakozhat, formálódhat. A gyermekkor különleges korszak az ember életében, elsősorban a variációs lehetőségek végtelen száma miatt, a nagymértékű nyitottság a befogadásra, a "még minden lehetséges" izgalma, valamint a gyermek sajátos gyermekisége miatt. A gyermeki lét maga a misztikum. Egyszeri, megismételhetetlen és pótolhatatlan. A kisgyermek tiszta, őszinte, őszönös lény. Öröme, bánata valódi ön- és igazságérzetből fakad. Játéka által világtéremtő. Boszorkányok, királyfik, sárkányok és szülő szülő, leánnyá változó

galamb - varázslatos kis világ az övé, itt még a cipő is hálás, ha kemencébe tesszük, hogy jó ropogósra sülhessen. Illatok, színek, formák - nincs megkötés, sem szabály, minden létezhet. Jó és rossz, szép és csúf, Élet és Halál - a végletek együttélése teremt harmóniát a lélekben, érzéseket és hangulatokat szül, s ezernyi kérdésre keres választ. A gyermeki lét állapot, melyet, ha hagynak megélni egy kisgyermeknek, felnőve útravalóul biztonságérzetet, hű énképet, kiegyensúlyozott világnézetet pakolhat batyujába. Játéka közben felépíti önmagát, kijelöli helyét a világban. Bátor lesz, délceg és erős, akár egy dalia. Kecses és bájos, mint egy hercegisasszony. Egyik pillanatban királymódra gazdag, majd egy másikban koldus-szegény. Egyszerre ravasz és bölcs, becsületes és hamis, furfangos és együgyű, óriás és törpe. Bármi és bárki lehet, amivé, vagy akivé csak válni szeretne, s ezáltal mindent megérthet a világból. Nincs szüksége tudományos okfejtésekre, se a realitás ok- okozati összefüggéseinek ismeretére; ő másfajta realitásban él, és ez a feladata - gyermeknek lenni egyszerűnek, megismételhetetlennek, pótolhatatlannak. Ezt a gyermekiséget a játéktevékenységgel lehet könnyen megragadhatóvá tenni. A játék előtérbe helyezése, megértése, sajátosságainak ismerete, alkalmazása egyben azt is jelenti, hogy a gyermek felé tisztelettel, elfogadással, megértéssel és megbecsüléssel közelítünk. **A gyermek legfőbb joga- játékához való joga.** A felnőttek kötelessége az, hogy e jog érvényesülését a lehető legteljesebb mértékben biztosítsák. Programunk a 3-7 éves gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel. Feltételrendszerünk a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását, tekintettel a családok értékrendjének sokféleségére, az eltérő gyermeki adottságokra, képességekre, szokásokra, érésbeli, nembeli, vérmérsékleti különbségekre.

Ratkó József kifejezően mutatja be a gyermeki világot:

"Mindenhez van jogom,
hát játszom
Fentről gyerekeknek,
lentől embernek látszom."

A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabtuk merev időbeli határokat. Az egyik gyermek az egyik, a másik más területen fejlődik gyorsabban. Nyilvánvalónak tartjuk, hogy minden gyermek a saját képességeink fejlettségi szintjén érhet el eredményeket.

Óvodánk pedagógusai tapasztalják, hogy minden család közvetít valamilyen értéket a gyermekek felé, még akkor is, ha nem minden funkcióját teljesíti maradéktalanul. A társadalmi folyamatok negatív hatásait sok család nem tudja kivédeni, a problémák megoldása gyakran meghaladja a szülők erejét és lehetőségeit, ezért tartjuk szükségesnek, hogy megértéssel közelítsünk a család felé. A nagyon szerény körülmények között élő családokban gyakori az önzetlenség, együttérzés, a segítőkészség felemelő példája, s szerencsére ugyanez elmondható az anyagi biztonságban élőkről is.

Óvodapedagógusaink toleránsak a szülőkkel, próbálják átérezni helyzetüket és keresik a kapcsolatot a gyermekek érdekében.

„A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét. A gyermekek megismerhetik egymás kultúráját, anyanyelvét.

Nevelőmunkánk eredményessége azon is múlik, hogy tudjuk, mennyire vagyunk képesek

szolgálni a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat. **Óvodai nevelésünk célja, elősegíteni a gyermekek harmonikus testi, lelki és értelmi fejlődést, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságait, műveltségük életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztését.** Ennek következtében erkölcsös, önálló életvitelre, céljaik elérésére, a magánrendet a közérdekeivel összeegyeztetni képes, felelős állampolgárokká nevelődni. Kiemelt cél a társadalmi leszakadás csökkentése valamint a tehetséggondozás. Az óvodánkban folyó nevelés célja elősegíteni a hozzánk járó gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, az esetleges hátrányok kiegyenlítését az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Mindezeket erősíti a bevezetésre került **Boldog Óvoda Program** mely jó kiegészítése az óvodai mindennapjainknak. Célunk, hogy a hagyományos tudás átadást és az életben szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk. Hogy a hozzánk járó gyermekek – a programnak köszönhetően – magabiztosabbak, kitartóbbá váljanak, jobb teljesítményt érnek el, gondolkodásukat ötletgazdagság, rugalmasság, érzelmi intelligencia jellemezze az itt töltött óvodai évek alatt, s ez adja az alapját további életüknek.

1985-től lehetőségünk nyílt a folyamatos napirend bevezetésére, Vas megyében elsőként. A Vas Megyei Pedagógiai Intézet felkérésére bázisóvoda szerepét töltjük be. A játékban, játékkal történő nevelésünk, differenciált személyiségfejlesztésünk tapasztalatait, eredményeit igyekszünk bemutatni, átadni Szombathely város és Vas vármegye pedagógusainak, szakmai napok szervezésével.

Programunk sajátos rendszeréből fakadóan **szeretnénk továbbra is megfelelni bázisóvodai szerepünknek.** Úgy érezzük, képesek vagyunk felvállalni a játék, játékban tanulás koncepcióját, mert valljuk, hogy óvodánkban adott a gyermeki személyiség kibontakoztatásához szükséges érett felnőtt, a gyermeket értő és ismerő óvodapedagógus tudatos hatása, a demokratikus nevelés.

Óvodapedagógusainkra jellemző, hogy igyeksenek megerősíteni inkluzív pedagógiai és pszichológiai kulturáltságukat, fokozni a nevelés színvonalát, képesek a sokféleség elfogadására, a csapatmunkára és kreatív együttműködésre. Óvodánk egyik értéke, hogy megőrzi és ápolja a gyermekközpontú szemléletet.

Fontosnak tartjuk a kompetencia alapú nevelés elemeinek beépítését napi munkánkba, ehhez a szülők bevonását, eszközök beszerzését. Szeretnénk az „egésznapos” óvodai játékunkba beilleszteni ezt az innovatív szemléletet úgy, hogy továbbra is a magas szintű erkölcsi normáknak megfelelő és a környezetünkben, valamint városunkban elismert óvoda maradjunk. Ennek megfelelően óvodánk jövőképét az alábbiak szerint képzeljük el: Modern, az európai normákat és a Köznevelési Törvényben meghatározott célokat és alapelveket szem előtt tartó, köznevelési intézménnyé szeretnénk válni, mely biztosítja a gyermeki képességek fejlesztését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, a gyermeki esélyegyenlőséget, valamint az iskolai életre való alkalmasságot. Olyan köznevelési intézménnyé, ahol a szakmai felkészültség, igényes munkavégzés a meghatározó, s amely ápolja a hagyományokat.

Intézményünkben a szakmai múlt, jelen és jövő között a folyamatosságot azzal szeretnénk biztosítani, hogy továbbra betöltsük bázisóvodai szerepünket. A játékban, játékkal történő nevelésünk, differenciált személyiségfejlesztésünk tapasztalatait, eredményeit igyekszünk bemutatni szakmai napok szervezésével.

Óvodánk valódi értéke az, hogy nevelői közösségünk őrzi és ápolja a gyermekek teljesítménykényszer nélküli, szabad, játékos, ráérős gyermekkorát, a „még minden lehet” gondtalanságát, felnőtt létünk egyik legfontosabb erőforrását.

VI. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ÁLTALÁNOS FELADATAI

Csoportszervezés

- Óvodai programunk vegyes életkorú, részben osztott, és osztott csoportokban egyaránt megvalósítható. A csoportok életkori összetételének kialakítását a mindenkori jelentkezési arányok határozzák meg.

Óvodánkban a gyermekek az alábbi módon tevékenykednek:

A hét minden napján:

- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek

Úgy gondoljuk, hogy az óvodás korosztály számára biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenykedést. Ez a tevékenykedtetési forma az óvodapedagógusainktól megkívánja, hogy ismereteiket folyamatosan bővítsék, s tudatosságot, önállóságot, nagyobb szervezési képességet és nagyfokú kreativitást kíván. Spontán tevékenykedés alkalmával a kisebb létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembe vételére. A gyermekek érdeklődésük szerint az elkezdett tevékenységet másnap is folytathatják.

Óvodába lépéstől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk játékidőben a kisebb csoportokban való tevékenykedtetésre - mint például ábrázoló tevékenység egyes munkafogásainak begyakorlása - annak érdekében, hogy középső csoport év végére, nagycsoportra kialakuljon a mikro-csoportos munkaformához szükséges munkafegyelem, az önálló feladatvégzés képessége, s hogy megszokják a halk beszédet, és szükség szerint a türelmes várakozást.

A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése a gyermekek egyéni dossziéjában félévente történik, - október és április hónapokban - amely tartalmazza: a nevelőtestület által elfogadott mérőlapokat, az óvodapedagógusok egyéni feljegyzéseit.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta:
- a szakértői bizottság felülvizsgálatainak megállapításait
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Az óvodai nevelés tervezése, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai élet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Óvodai nevelésünk általános feladatai

Az óvodai nevelés alapelvei, a nevelőtestület által szükséges elvek:

- Óvodapedagógusaink részéről elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi a gyermeki személyiséget,
- az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- egészséges életmód, egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- gondoskodunk egészséges, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkorról,
- igyekszünk modell - értékű példát adni a gyermekeknek, valamint a család számára,
- a kiemelt fegyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése,
- biztosítjuk a gyermeki jogok érvényesülését,
- tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni fejlődési sajátosságait,
- biztonságot sugárzó felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat, melyet pozitív megerősítés kísér,
- óvodánkban az élmények és a változatos tapasztalatok színterének megvalósítása,
- közös tevékenységek során a gyermekek érzelmi és testi nevelése,
- a gyermekek a mindennapi tapasztalatszerzéseik során tanulják meg és gyakorolják a közösség szabályait, a másokkal való együttműködés kívánatos magatartásformáit,
- a szociális hátrányok enyhítését,
- minden gyermek számára az esélyegyenlőséget.

Helyi adottságokból és igényekből fakadó elveink

- Óvodai nevelési folyamatunkban homogén és heterogén életkorú csoportok kialakítását tartjuk előnyösnek, mert szülői kérésre a testvérek így azonos csoportba kerülhetnek, a kisebb gyermekek a nagyobbak magatartásmintáiból, gondolkodásmódjából, alkalmazkodási rugalmasságából többet tanulhatnak,
- Játékon keresztül, életszerű, érzelmi megközelítésű helyzetekben teremtjük meg az ismeretszerzés feltételeit,
- Rugalmas napirendünk alkalmazkodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz, szükségleteihez,
- a gyermekek változatos tevékenységét bemutatva felhívjuk a szülők figyelmét a gyermekükkel együtt játszás fontosságára, az "élő" beszéd jelentőségére,
- arra törekszünk, hogy a nagycsoportosok lehetőséget kapjanak olyan családias, humánus és szociális megnyilvánulásokra, amelyek szocializálódásukat, értelmi fejlődésüket és iskolai alkalmasságukat segítik elő.
- az óvodapedagógus az intézmény céljaival azonosulva, az érdeklődési körének és tehetségének megfelelően képezi tovább magát,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében elvárásainkat mindig az adott gyermek szociokulturális helyzete határozza meg,
- az esélyegyenlőség elvét alkalmazzuk.

Óvodai nevelésünk célja

A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás koncepciójának érvényesítése érdekében kiemelten kezeljük és védelmezzük a mindig spontán és önkéntes játékot, mert nem szabad feláldozni az egyéni báj, a sajátosságát, a különleges szépséget a távoli cél útvesztőin, sokkal inkább ezekből kell azt a hidat felépíteni, amelyen a gyermeket a leginkább neki való irányba terelhetjük tulajdonságai, hajlamai, képességei szerint.

Ennek megfelelően célunk:

- A gyermekek sokoldalú játékgigényének, játékszükségletének kielégítése, ezáltal önkifejezésük és együttműködésük kiteljesedésének elősegítése.
- Az önfeledt, szabad játék folyamatában a gyermekek testi - lelki egyensúlyának megteremtése, mert ez jelenti számukra az érzelmi biztonságot és fejleszti érzelmi intelligenciájukat.
- A tevékenységekbe ágyazottan megalapozzuk és fejlesztjük a gyermekekben a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét.
- A játékhelyzetekből természetes módon adódóan támogatjuk, segítjük a kontaktuskeresést, a kommunikálás és társalgás technikai elsajátítását.

További céljaink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megőrzése,
- sokoldalú személyiségfejlesztés játékon keresztül,
- egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele,
- speciális szükségletek kielégítése,
- családi nevelés kiegészítése, tekintettel a családok értékrendjének sokféleségére,
- testi, szociális, érzelmi, értelmi képességek alakítása,
- iskolai alkalmasság elérése,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlődésének segítése.

Az egészséges életmód alakítása

- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.
- Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Az egészséges életmód alakításában egyik meghatározó tevékenység a gondozás, amely segíti a gyermekek szükségleteinek kielégítését, elősegíti **növekedésüket, fejlődésüket**, hozzájárul **egészségük megőrzéséhez, jó közérzetükhöz**, és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit. A **gondozás** a gyermekek fejlődése során egyre több egészségnevelési elemet tartalmaz. A környezeti tényezők segíthetik vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért fontos, hogy az **óvoda szokásrendje**, nevelési hatásai és feltételrendszere segítsék elő, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően legyenek képesek a **környezethez való alkalmazkodásra**.

Amikor a gyermekek kifejezésre juttatják kívánságaikat, szükségleteiket, jó alkalom ez a szóbeli utasítás megértésének és követésének megfigyelésére, párbeszéd kialakítására is. Az étkezés, önkiszolgálás közben folytatott beszélgetések elősegítik a gyermekek és az óvodapedagógus érzelmi kapcsolatának elmélyülését, fokozzák a gyermekek jó óvodai közérzetét, nyitottságát a kapcsolatteremtésre.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a **keresztény kultúrán** alapuló értékrend, a hazaszeretet, a szülőföldre és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az egészségvédelmi program megalkotása és megvalósítása, melynek részei:

- az egészséges táplálkozás, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só – és telítetlen zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése
- a mindennapos testnevelés, mozgás,
- a testi, lelki, mentális egészség fejlesztése, viselkedési függőségek,
- a bántalmazás és az óvodai erőszak megelőzése,
- baleset megelőzésre törekvés,
- személyi-, és környezeti higiénia fejlesztése.

Feladataink

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás, egészséges életmód színvonalát. Az óvodapedagógus feladata - a lehetőségek figyelembevételével - **a tárgyi környezet elrendezése, óvása, a felszerelések állapotának megőrzése, amelynek védelmében a gyermekekkel együtt tevékenyen részt vesz.** További feladatai a tevékenységekben megjelenő környezeti nevelés. A gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetből jussanak minél több tapasztalathoz az életkoruknak és képességeiknek megfelelő szinten. Segíteni kell a gyermekeknek abban is, hogy az őket körülvevő világot megismerjék és megértsék.

Az **óvoda udvarának** kialakítása a gyermekek sokféle tevékenységét szolgálja.

Ennek érdekében:

- udvarunknak van napos és árnyékos része,
- a talajt nagyrészt fű borítja /labdajátékok/,
- van betonozott felület is /kerékpározás, rollerezés/,
- homokos rész /ugró-, futó játékok/,
- a teraszok biztosítják a csoportszobákban megkezdett játékok folytatásának lehetőségét /festés, gyurmázás, építés/,
- a mosdó és a WC az udvarról is megközelíthető, hogy a gyermekek szükségleteiket időben kielégíthessék,
- a gyermekek jó közérzetét biztosítjuk azzal, hogy az udvaron együtt játszhatnak testvéreikkel, más csoportba járó barátaikkal.

A fejlesztés tartalma

Helyes életritmus

Életkoronként eltéréseket mutat. A gyermek testi és szellemi fejlődésének alapfeltétele, ezért a gondozás központi kérdése. A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. A gyermekek óvodában eltöltött idejét az élettani szükségleteknek megfelelően kell tervezni.

A helyes életritmust a családdal együtt célszerű kialakítani. A napirend ismertetésével segítjük a családi nevelést. Javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontjait otthon /vasárnap és szabadságok idején/ is célszerű betartani.

A tevékenységek megszervezésénél biztosítjuk a gyermekek számára a **folyamatosságot**,

kötetlenséget, választhatóságot.

Tevékenységek és időtartamuk a napirendben

Tevékenységek	3-4 évesek		4-5 évesek		5-6-7 évesek	
	szept.1- máj.31.	jún. 1- aug. 31.	szept. 1- máj.31.	jún. 1- aug. 31.	szept.1- máj.31.	jún. 1- aug. 31.
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	4 óra	4 1/2 óra	5 1/2 óra	5 3/4 óra	6 óra 40 perc	6 óra 40 perc
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 3/4 óra	1 1/2 óra	1 1/2 óra	1 óra	1 óra
Öltözködés, egyéb testápolási teendők	1 3/4 óra	1 1/2 óra	1 1/4 óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés /alvás/	2 1/2 óra		2 óra		1 1/2 óra	
Mindennapi frissítő torna	15 perc		15 perc		20 perc	

Táplálkozás

A növekedés és fejlődés elengedhetetlen feltétele. Az óvodában tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. /Ezeket az Elamen Hungest Kereskedelmi és

Vendéglátó Rt. szombathelyi egysége szállítja részünkre./ Mivel a gyermekeknek nem csupán a fejlődését, a közérzetét is befolyásoló tevékenységről van szó, az óvónőnek meg kell ismernie az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit. Ezek ismeretében szoktathatók a gyermekek a kívánt táplálkozási követelményekhez. A családdal való szoros együttműködés eredményes a gyermek érdekében. A szülők adományait /gyümölcs, kompót, zöldségfélék, ivólevelek/ a gyermekek szívesen fogyasztják. Az étkezések kulturált körülmények között zajlanak. Izlésesen terített asztalon, folyamatosan, rugalmas időkeretben történik a tízórai és uzsonnázás, önkiszolgálás rendszerében. Az ebédelés közösen, azonos időpontban, napos rendszerben történik.

Testápolás

A gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. Fontos az óvónő szerepe az ápolási szokások alakításában: alkalmazkodik a gyermek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz.

A gyermekek tevékenységei:

- bőrápolás /kézmosás étkezés előtt, kezüket szennyező foglalkozások, WC - használat után/,
- körömápolás /agyagozás, festés után körömkefével/,
- fésülködés,
- fogmosás ebéd után,
- helyes orrfújás, megfelelő zsebkendő használat,
- WC-használat természetes szükséglet szerint, bármikor, utána kézmosás.

Öltözködés

Védekezés az időjárás változásai ellen, de fejleszti a gyermekek ízlését, önállósodási törekvéseit is. A gyermekek öltözéke célszerű, kényelmes legyen. Váltócipő használata kötelező. Javasolt a tartalék fehérnemű is. Pizsama és tornaruha használata kötelező, ezt a szülők biztosítják gyermekeik számára tetszésüknek megfelelően. Óvodai ünnepélyeken a "szép ruha" viselete ajánlott.

Edzés

Fontos az egészség megőrzéséhez. Az óvoda udvara jó lehetőségeket kínál ehhez, minden évszak lehetővé teszi a szabad levegőn tartózkodást, a számtalan mozgástevékenységet. A víz edző hatása intenzívebb a légfürdőnél, ám ez csak azoknál a gyermekeknél megoldható, akiknek szülei igénylik a szervezett úszásoktatást. Rendszeresen sétálunk is a gyermekekkel az óvoda közelebbi - távolabbi környékén. Téli időszakban korcsolyázásra van lehetőség, térítéses szolgáltatás keretén belül.

Pihenés és alvás

Az óvodás gyermek napirendjében fontos szerepet kap. Kényelmes ágyakon pihennek a gyermekek, maguknál tarthatják apró, kedves tárgyaikat, párnájukat. Minden nap mesével, altató énekkel fekszenek le a gyermekek, s külön-külön betakar, megsimogat minden gyermekarcot az óvónői kéz. Pihenő alatt csend és nyugalom van a teremben, friss levegőt biztosítunk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- teljes önállósággal, figyelmeztetés nélkül tisztálkodnak,
- vigyáznak a WC, mosdó tisztaságára, rendjére,
- az önkiszolgálás, önellátás teendőit egyedül végzik,
- segítenek teremrendezésben, naposi feladatokat látnak el,
- képesek mindennapi testi szükségleteik kielégítésére, s azokat tudják szabályozni,
- önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek,
- ruhadarabjaikat rendesen elrakják, gombolnak, cipőt fűznek, kötnek,
- öltözködésükben alkalmazkodnak az időjáráshoz,
- evőeszköz használatuk megfelelő,
- igénylik az esztétikus terítést, tisztán, kulturáltan étkeznek,
- szívesen, sokat mozognak, próbára teszik testi erejüket, ügyességüket,
- versengések során átélt kudarccokat, sikereket tudnak kezelni, elviselni,
- képesek megbirkózni az akadályokkal,
- magabiztossá, optimistává és kitartóvá válik.

Alapelveink az egészséges életmód alakításában

- Figyelembe vesszük az egyéni szükségletek és szokások sajátos eltéréseit.
- Kialakítjuk a gyermekekben a személyi higiénia iránti igényüket.

- Szem előtt tartjuk az egészséges táplálkozás fontosságát.
- Személyes példánkkal is arra törekszünk, hogy a mozgás, az edzés a gyermekek igényévé váljon.
-

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **A külső világ tevékeny megismerésével**, mert a természeti, társadalmi környezetből a gyermek sok ismeretet szerez,
- **Játékkal**, mert megjelennek benne a gondozás során elsajátított tevékenységek. /szerepjáték/
- **Mozgással**, mert ez önmagában is egészséges életmódra nevel.

Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodáskorban, a tevékenységekben és a magatartás megnyilvánulásaiban meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek. Átszövik a gyermekek életét, alakítják viselkedésüket. Ezért fejlődésükben meghatározó az óvodában az óvodapedagógus és a dajka mintája, a családban a szülő szerepe, életvitele. Felhívjuk a szülők figyelmét a gyermekükkel közös élmények fontosságára, ellentétben a napjainkban elterjedt "televíziózós" példák, melyek növelik a gyermeki agressziót és mintát adnak. Tudatosítjuk a szülőkben, hogy a plusz agresszió azért keletkezik, mert a sokat tévő gyermek nem a családtól, hanem a készüléktől kapja meg az "odafigyelést", márpedig a képernyő leállítja a belső kép-szerkesztő képességet, ami az óvodáskorú gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb folyamata lenne. A gyermekek egészséges személyiségfejlődésének, ezen belül szocializációjának érdekében szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kiegyensúlyozott, szeretetteljes érzelmi hatások érik a gyermekeket,
- segítsük énképük, fejlődésük alakulását, melynek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra,
- teljesítményeiken keresztül gyakorolják az önkifejezés és önérvényesítés alapvető szabályait, /egymásra figyelés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, együttérzés, önzetlenség/,
- tapasztalják meg közös tevékenységeikben olyan erkölcsi tulajdonságok fontosságát, mint az őszinteség, igazmondás, igazságosság, a helyes - helytelen, jó-rossz felismerése, a gyengébb védelme, segítése,
- fejlődjenek szociális érzelmeik, mint örömszerzés, bánat-, fájdalomokozás felismerése, átélése,
- formálódjanak esztétikai érzelmeik /a szép iránti fogékonyság, művészi élmény befogadására való igény/,
- az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció lehetővé teszi a társadalom szempontjából **értékes emberi tulajdonságok** kialakulását. Az érzelmek jelzik személyiségünk állapotát, környezetünkhöz való viszonyát.

Az óvodáskorú gyermekben igen erős az érzelmi kötődés személyekhez, tárgyakhoz, helyzetekhez. A gyermek "odafigyelést" igényel, amely befolyásolja helyzetét a környezetében. Kérdései választ várnak. Élményei elmondásával szeretné megteremteni **ön maga nyugalma**t, levezetni **belső feszültségeit**. Mindehhez keresi a számára fontos

személyt, a hozzá közelállót. Sokszor csak egy **simogató kéz** melegsége is sokat segíthet egy személyhez való kötődésben.

Az óvodai csoportban a gyermekek megtanulják a másokkal való együttműködést. A különböző tevékenységi formákon keresztül alakulnak **társas kapcsolataik**, valamint szokás – és normarendszerük. A jó közösséget olyan egyéniségek alkotják, akik képesek egyéni akaratukat, vágyaikat a csoportnak alárendelni, tehát képesek a külső nehézségek leküzdésére, igazi **akarati cselekvésre**.

A nevelés folyamatában az egyén és a közösség szervesen összefonódik, gazdagítják egymás hatását. Az érzelmi nevelés, ezen belül a közösségi nevelés eredményeként alakul ki a **szocializáció**, amelyben kiemelkedő jelentőségű a közös élményeken alapuló közös tevékenységek gyakorlása. Ezért az óvodai élet szervezésével igyekszünk elősegíteni a gyermekek **akarati és erkölcsi tulajdonságainak** fejlődését, melyet az óvodapedagógus – gyermek, dajka – gyermek, és a gyermek-gyermek /kortársi/ **kapcsolatok kölcsönhatásai** alakítanak.

A gyermekek szocializációját a családdal együtt működve segítjük elő. A kettő összhangjára való törekvés, az óvoda folyamatos együtt működése a szülőkkel a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele.

A közösség, gyermekcsoport jó alkalmat kínál a párbeszéd különböző, az együttműködést elősegítő nyelvi fordulatainak, kifejezéseinek, az odafordulás udvarias formáinak gyakorlására /kérem, légy szíves, tessék, köszönöm/. Átélt események megbeszélése során közeli és távoli tervek születnek. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében - szükség szerint – különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- alakítsa ki az együttműködés, együtt játszás, együtt dolgozás iránti igényt a gyermekekben,
- növelje a gyermekekben a társakért érzett felelősséget,
- kezelje tapintattal a konfliktusokat,
- a gyermekek számára közvetítse a kapcsolattartás alapvető szabályait, a kívánt viselkedési módokat,
- építse a bizalomra a gyermeki kapcsolatokat minden együttléti formában,
- szeretetteljes magatartásával biztosítson meleg, barátságos légkört a csoport minden tagja számára,
- követelje meg minden gyermektől a tiszteletadást,
- alakítsa ki azt az érzést a gyermekekben, hogy becsüljék meg egymás munkáját,
- törekedjen közelebbi és távolabbi célok felállítására a közös tevékenység érdekében,
- alakítsa ki a gyermekekben, hogy szokásukká váljon a mások számára szerzett öröm,
- segítse elő, hogy a nagyobb gyermekek segítsenek az arra rászorulóknak,
- fejlessze a gyermekek önkifejezését, önértékelését,
- biztosítsa, hogy az ünnepi előkészületekben a gyermekek is részt vehessenek,
- a gyermekekkel, szülőkkel együtt döntsön az ünnepekről, melyek kiterjednek a szűkebb és tágabb környezetre egyaránt, s ezek alapozzák meg hosszú távon a szülőföldhöz való kötődést,
- biztosítsa valamennyi ünnep sajátos hangulatát.

A fejlesztés tartalma

Beszoktatás

Törődés, tapintat, szeretetteljes odafordulás jellemzi az óvoda minden dolgozóját a gyermek

felé. A szülővel való együttműködés érdekében az óvodába jövetel előtt meglátogathatják az óvodát, játszhatnak együtt, ismerkedve leendő játszótársakkal is. Az új gyermekek szüleinek felkészítése már az óvodai jelentkezéskor megkezdődik, az intézményünkről szóló tájékoztatót megkapják, szülői értekezleten bemutatjuk óvodánk pedagógiai rendszerét, működését. A szülők igényének megfelelően lehetőséget biztosítunk "családos" beszoktatásra a megegyezés szerinti időkeretekkel. A gyermekek magukkal hozhatják biztonságukat fokozó kedvenc eszközeiket.

Hagyományok, ünnepek

A közös készülődések, tervezgetések távlatot, izgalmas örömteli várakozást jelentenek a gyermekek számára. Szeretnek ünnepelni, ennek érdekében maguk is szívesen részt vesznek az ünnepi előkészületekben. Ezek megszervezéséről a szülők véleményét is megkérdezzük, együtt döntünk. Az ünnepek külső megjelenítésére kiemelt figyelmet fordítunk a mindenkori aktuális dekorációval. Az ünnepi érzelmeket és az ünnepi hangulat erősítését szolgálja az is, hogy nem csupán az óvoda helyiségeit, de szívünket is ünneplőbe öltöztetjük. Ünnepeinket csoport- és óvodai szinten szervezzük.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- aktívan részt vesznek a közös tevékenységekben,
- segítenek társaiknak és a felnőtteknek,
- betartják a közösségi magatartási normákat, szokásokat,
- igénylik a közösséget, észreveszik a hiányzókat,
- egészséges önbizalommal rendelkeznek,
- türelemmel meghallgatják egymást,
- baráti kapcsolatokat alakítanak ki,
- képesek együttműködni egy közös cél érdekében,
- tudnak önállóan dönteni, konfliktust megoldani, van véleményük,
- részesei az ünnepek és hagyományok szervezésének.

Alapelveink az érzelmi nevelésben

- Erősítjük és tudatosan segítjük a társas kapcsolatok alakulását, általa az együttműködési készség fejlődését.
- Arra törekszünk, hogy a kortársi kapcsolatok elmélyüljenek és az elfogadó, megértő felnőtt érzelmi minta beépüljön személyiségükbe.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Munkával**, mert megtanulnak önállóan dönteni, a feladatokat egymás között megosztani, a közös cél érdekében tevékenykedni.
- **Mozgással**, mert egyéni vágyaikat alárendelik a közös érdekeknek, gyakorolják akaratuk késleltetését.
- **Játékkal**, mert a társas kapcsolatok átalakulnak, elmélyülnek a közös tevékenységek során, edződik konfliktusmegoldó- és alkalmazkodó képességük.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Feladatunk a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése,

célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek kognitív képességei:

- egyre pontosabb, valóság-hű észlelés,
- figyelem-összpontosításra való képesség,
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
- reproductív emlékezet,
- valósághoz közelítő képzeleti működés,
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

A fejlesztés folyamatában a beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkézsége, anyanyelvi kultúrája.

A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltételei: az egymást meghallgató és az egymáshoz beszélő társak /felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek/ beszédkezdve, beszédképessége, az anyanyelv szókincsének, hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságainak tapasztalati ismerete, használata.

Óvodai nevelésünkben meghatározó, hogy az **óvodapedagógus**:

- Fejlesztő munkájában tartsa szem előtt a gyermekek eltérő kommunikációs szintjét,
- ösztönözze a gyermekeket tapasztalataik, érzelmeik, gondolataik szóbeli kifejezésére,
- a lehető legnagyobb teret biztosítsa minden gyermek spontán megnyilatkozásának, hogy természetes helyzetekben gyűjthessenek tapasztalatot a beszéd szerepéről, célszerűségéről, hatásáról, a szóbeli kapcsolatok formáiról,
- erősítse a helyi- és családi színhagyományokban élő kifejezések használatát,
- ismerje meg a családok nyelvi kultúráját,
- hívja fel a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a gyermek és a szülő kapcsolatát erősítő hatására.

Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések:

- egyéni képességek megismerését követően egyéni bánásmódnak megfelelő fejlesztés,
- az ingerszegény környezet okozta hátrányok kompenzálása,
- az egyéni fejlettségi szintet figyelembe véve, differenciált fejlesztés,
- esélyegyenlőség biztosítása, a képességfejlesztés eredményessége érdekében a nevelőtestület tagjai továbbképzéseken vesznek részt a sikeres fejlesztéshez szükséges kompetenciák elsajátításáért.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

- **sajátos nevelési igényű gyermek,**
- **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek,**
- **kiemelten tehetséges gyermek.**

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az egyéni fejlettségi szintjéből kiindulva – önmagukhoz képest – a legoptimálisabb fejlettségi szint elérésére törekvés közös tevékenykedtetés során.

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti, általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik,

és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célunk: felismerni a tehetséget olyan szempontok figyelembevételével, melyek segítségével ezek a különleges értékek felszínre kerülnek.

Alapelveink:

- Gyermekközpontú szemléletünk lehetővé teszi számunkra egy minőségileg magasabban szervezett nevelés, fejlesztés biztosítását, melynek során tisztában vagyunk a gyermekek fejlődését befolyásoló fontos tényezőkkel is.
- A gyermekek tevékenységeiben figyelemmel kísérjük az érzelmi, értelmi, akarat, szociális és mozgásfejlettségi mutatókat.
- Minden óvodapedagógus a legjobb tudását adja annak érdekében, hogy az óvodánkba járó gyermekek közül mindenki megkaphassa a lehetőséget tehetsége kibontakoztatásához.
- Biztosítjuk azokat a feltételeket, melyek között a "ma gyermeke" megtanulhat igazodni a változó világhoz, képessé válhat az új szeretetért, a feladatok, döntések megfogalmazására, illetve elfogadására úgy, hogy tehetségét képes lesz kamatoztatni önmaga és embertársai javára.

Óvodapedagógusaink feladatai ehhez kapcsolódóan:

- A teljes gyermeki személyiség megismerésén keresztül édesítsék meg a hétköznapi szürkeségét, vegyék észre a legapróbb változásokat is.
- Tudatos felkészültséggel csalogassák elő a gyermekekből azt a többletet, ami személyiségük varázsát adja, amiben különböznek társaiktól.
- Mérjék fel a gyermekek fejlettségi szintjét a gyermeki személyiség egyéni megismerését követően.

Mindezek érdekében:

- engedjük, hogy a gyermek kipróbálja magát, ügyességét,
- biztosítjuk a mozgás lehetőségeit,
- sok időt adunk beszélgetésre,
- kíváncsiak vagyunk rá, amíg rátalál saját gondolataira,
- lehetőséget adunk az egyéni döntésekhez,
- biztosítjuk a nyugodt, békés egymásra figyelmet,
- megadjuk a tévedés lehetőségét is,
- szabad "nem tudni" valamit.

A **kiemelkedő képességgel** rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, keresve az értékeket, és ezeket pozitív megerősítéssel kondicionáljuk.

A tehetséggondozás számunkra azt is jelenti, hogy egyéni megmérettetésre is lehetőséget biztosítunk rajz, vers - mesemondó, ének és mozgásos versenyeken való szerepléssel. (A tehetséggondozás programunk valamennyi tevékenységi formájában fellelhető.)

Óvodai nevelésünk rendszere

/A modell a rendszer elemeinek rövid leírása után található./

Fejlesztési rendszerünk a gyermek alapvető és legfőbb tevékenységén, a játékon alapul. Célunk, hogy minden gyermek számára biztosítsuk azokat az érzelmi töltésű élményeket

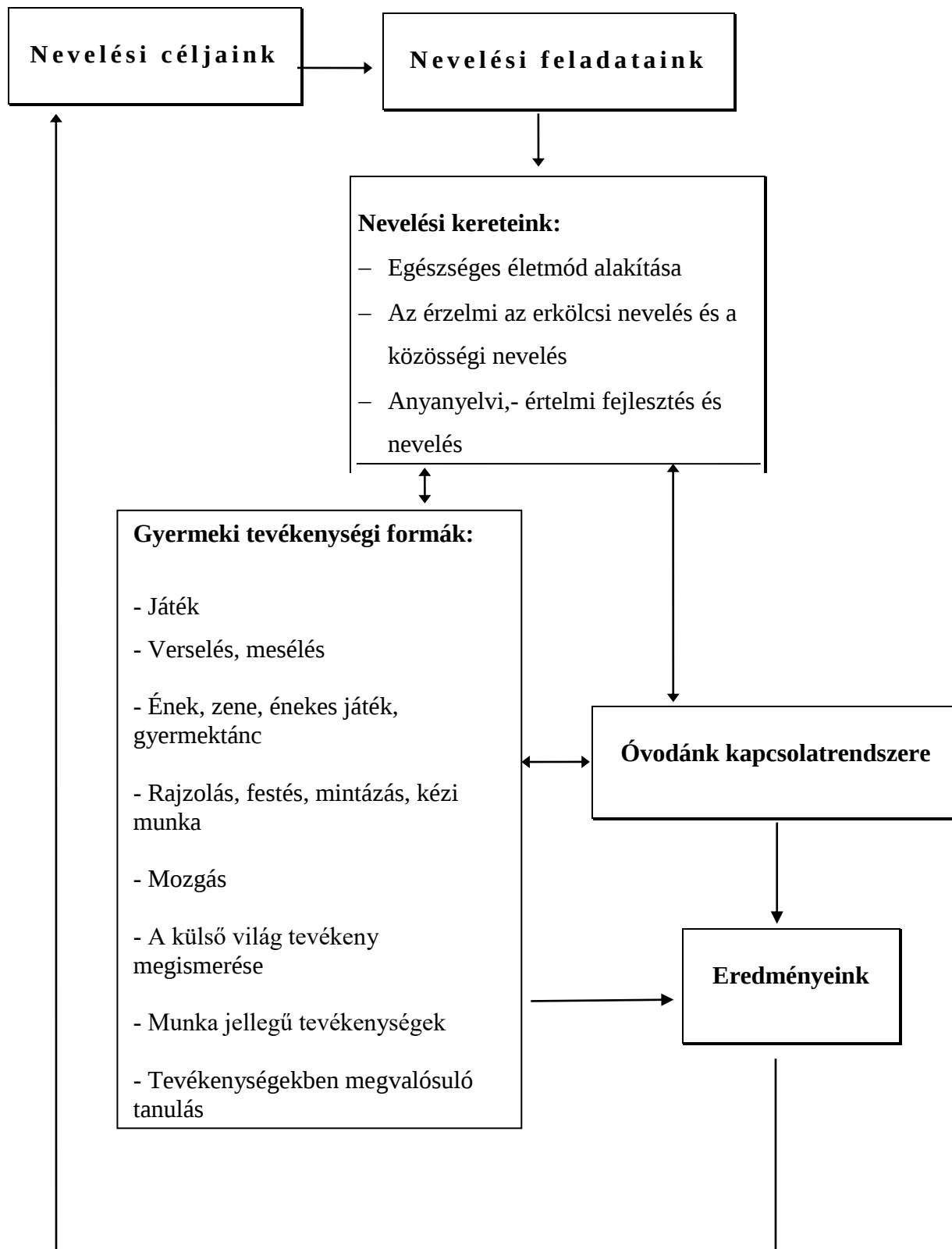
épülő kötetlen játéklehetőségeket, amelyeken keresztül kibontakozhat egyéniségük.

Az a gyermek, aki szabadon használhatja a rendelkezésére álló eszközöket és módja van befejezni a maga választotta tevékenységet, annak fejlődése jó irányba halad. Programunk célja, feladata és tartalma szorosan összefügg egymással, ugyanakkor illeszkednek a nevelés kereteihez. Minden a jó játékot szolgálja.

A játék a tanulással és a munkával együtt hatnak a fejlesztő tevékenység során. Az anyanyelvi fejlesztést általános nevelési feladatként emeljük ki és minden tevékenységformában kihangsúlyozzuk azokat a tartalmi lehetőségeket, amelyek a gyermekek kommunikációját fejlesztik. A matematikai tapasztalatokat "A külső világ tevékeny megismerése" című fejlesztési tartalom részterületeként kezeljük.

A tevékenységi formák és a nevelés keretei külön-külön, de együttesen is szolgálják az életkornak megfelelő tanulást és a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését - játékon keresztül.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

Az óvodai életünk szerves része a gondozás, melyet a dajkával együtt végez az óvodapedagógus. A **dajka** egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki magatartásával, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vegyen a nevelési folyamatban, elsősorban arra van szükség, hogy – megfelelő szinten, - tájékoztatva legyen az óvoda és az óvónők nevelési elképzeléseiről, módszereiről. Ehhez szükséges a folyamatos napi kapcsolattartás. Ez nálunk már természetes. A nevelési év első napjától kezdve bevonjuk a játékhoz és más tevékenységekhez szükséges eszközök és kiegészítők készítésébe. Dajkáinkról elmondható, hogy mindegyikük gyermekszerető. A csoportban dolgozó óvónővel összhangban – egymás munkáját segítve, megbecsülve – végzik munkájukat. A színvonalas pedagógiai munka segítése érdekében a dajkák az egész nap folyamán a gyermekek gondozásában aktív részt vállallnak.

Napirend minta

Időkeret	Tevékenység megnevezése
6.30 - 8.00	Gyülekezés, játék.
8.00 - 9.00	Étkezési előkészületek, folyamatos tízórazás, munka jellegű tevékenységek. Játék.
9.00 - 10.30	Játék. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.
10.30 - 11.30	Öltözködés, mozgás az udvaron, frissítő torna, játék, séta Cselekvéses tanulás.
11.30 - 12.30	Étkezési előkészületek, naposi munka, ebédelés.
12.30 - 13.00	Ebéd utáni tisztálkodási teendők, készülődés a lefekvéshez.
13.00 - 14.30	Pihenés, alvás, folyamatos felkelés, játék.
14.30 - 15.00	Öltözködés, tisztálkodás, folyamatos uzsonnázás, játék.
15.00 - 17.00	Játék. Spontán, játékos tapasztalatszerzés mozgás, hazabocsátás.

A **napirend** kialakítása a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően a csoport óvodapedagógusainak feladata.

- A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely a maga változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket elvégezhessek, befejezhessek. Napirendünkben az időkeretek rugalmasan alakíthatók az évszakoknak megfelelően.

Hetirend minta

Szeptember 1-től - május 31-ig		
Óvodapedagógus által		
szervezett tevékenységi forma		
Tevékenység Ideje	Tevékenység megnevezése	
A hét minden napján	- Játék - A külső világ tevékeny megismerése - Mozgás - Verselés, mesélés - Ének, zene, népi játék, tánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - Munka jellegű tevékenységek	T A N U L Á S
A N Y A N Y E L V I N E V E L É S		

A tevékenységek **hetirendje** segíti az óvodapedagógus tervező, szervező munkáját. Az óvodai csoportok zökkenőmentes működését.

A nevelési évben két részre bontott: **szeptember 1-től május 31-ig és június 1-től augusztus 31-ig.**

Hetirend minta

Június 01- augusztus 31-ig		
Szabadon választható tevékenységek		
Tevékenység Ideje	Tevékenység megnevezése	
A hét minden napján	- Játék - A külső világ tevékeny megismerése - Mozgás - Verselés, mesélés - Ének, zene, népi játék, tánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - Munka jellegű tevékenységek	A N Y A N Y E L V I N E V E L É S
T A N U L Á S		

Június 1-től augusztus 31-ig

Valamennyi tevékenység szervezése a gyermekek érdeklődéséhez, és a napi időkerethez igazodik.

A gyermekek tevékenységeik során eddig megszerzett ismereteinek - spontán érdeklődés alapján - gyakorlása, gazdagítása.

1. Játék

Az emberek a csecsemőkortól kezdve felnőtt korukig, az életük végéig játszanak, vagy szívesen nézik, szurkolnak mások játékának. Szeretünk játszani, mert társaságban lehetünk, együtt izgulhatunk, nevethetünk és élhetünk át örömteli pillanatokat. Ugyanezeket a pozitív érzelmeket élik át a gyermekek játszás közben. A játék a kisgyermekek legelemibb pszichikus szükséglete, mely élményt ad, s amelyben fejlődnek képességeik, személyiségük, és egyúttal gyarapodnak ismereteik. A játékok hosszú távon meghatározzák a gyermekek kreativitását, az embereket körülvevő élő világ, a fennmaradó környezet érdekében. Igyekezünk olyan, egyre több helyzetet teremteni az óvodában, amikor a gyermekek maguk is részt vesznek a játék készítésében. Így ébresztgetjük kreativitásukat, sok természetes anyagot használnak, ezáltal sokkal jobban becsülik majd a kész játékokat is. A gyermekeknek sok, a természetes környezetben tapasztalható élményeket nyújtunk, amelyek mindenféle érzékszervükre hatnak, így kerülnek közel a megismeréshez, s általa válnak egyre befogadóbbakká a külső világ ingereire.

A legkisebb gyermekek a játékok egyszerű változatait művelik, tárgyi cselekvésük tartalma a saját személyiségükkel és közvetlen környezetükkel kapcsolatos tapasztalatokat tükrözi. A **gyakorló játék** keretei között kialakulnak a szimbolikus-szerep- és konstruáló játék elemei.

A szimbolikus-szerepjáték már bonyolult megismerési funkciót hordoz magában. Különböző személyek, állatok, dolgok szerepét vállalják magukra a gyermekek, s játéukban sajátos módon tükrözik ezek funkcióját és a köztük lévő kapcsolatokat. A szimbolikus-szerepjátékban jelentkező játékszabályok elfogadása, megtartása és az ezeknek való megfelelés szándéka teremti meg a **szabályjáték** feltételeit.

A gyermek, játék közben alkalmazkodik a többiekhez egész viselkedésében, beszédében is. Amikor szerepet vállal, utánzással, modellkövetéssel szóban, hanglejtésben, mimikában, gesztussal igyekszik azonosulni szerepével.

Szimbolikus-szerepjáték során alkalma nyílik arra, hogy felismerje és gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illeszkedő beszédmodok, nyelvi eszközök használatát. Megtanulja a szóbeli kapcsolat helyzeti sajátosságait, pl. a családban, boltban, orvosi rendelőben, vendégségben. A szerepjátékban kimeríthetetlenek a gyakorlás lehetőségei. Mivel a gyermekek a szerepjátékban élethelyzeteket alkotnak újra, ehhez számtalan eszközre van szükségük. Kialakítjuk a gyermekekben azt az igényt, hogy maguk is készítsenek a játéukhoz eszközöket.

Az alkotás öröme a gyermekeket **konstruáló játékokra** ösztönzi. Óvodánkban sokféle, különböző méretű és színű építőelem áll a gyermekek rendelkezésére. Építenek, szerelnek, összerakosgatnak, szerkesztenek, s egyre igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben. Sokoldalúan felhasználják ezeket pl. a szimbolikus-szerepjátékaikban.

Az egymáshoz alkalmazkodás már önmagában szabály, de sokféle tevékenység van, amit csak szabályok betartása mellett folytathatnak a gyermekek. Ezek a **szabályjátékok**, amelyek pozitív és negatív érzelmeket hordoznak magukban. Lényeges, hogy a gyermekek örömeiket leljék ezekben, miközben vállalják a győztes és vesztes szerepét.

- Értelemfejlesztő szabályjátékok: ezek jól alkalmazhatók a természettudományos fogalmak

alakítására, a megfigyelés, a gondolkodás fejlesztésére.

- Szenzitív (érzékelést fejlesztő) játékok: ezekre óriási szükség van, hiszen az emberiség, fejlődésének korai szakaszában még szinte együtt lélegzett környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Ma már inkább azt tapasztaljuk, hogy különösen a városlakó ember egyre kevésbé teszi ezt. Reggel inkább a rádióból, TV-ből hallgatja meg, süt-e a nap, semmint az ablakon kitekintve győződne meg erről.

Nem figyelünk eléggé a külvilág ingereire, pedig a környezetünk az érzékszerveinken keresztül „szól” hozzánk, már az anyaméhben is, és születésünktől kezdve. Fontos, hogy a gyermeki, természetes kíváncsiságot kiaknázzuk ezen tapasztalatok begyűjtésére. Nekünk, óvodapedagógusoknak ezt a „nyelvet”, a percepciót kell fejlesztenünk, hogy érzékenyítsük a szemüket, fülüket és egyéb érzékszerveiket a külvilág ingereire. Ez az alapja az észlelésnek, a közvetlen felfedezésnek, tapasztalásnak, vagyis a tanulásnak./ Látást, hallást, szaglást, tapintást, ízlelést fejlesztő játékok./

A fejlődés jellemzői

3-4 éves korban a gyermekek:

- egymás mellett játszanak, domináns a gyakorló játék, de képesek már egyszerű szabály- és szimbolikus-szerepjátékra,
- játékaikban megjelennek a konstruáló játék alapjai,
- betartják a szokásokat,
- érzelmileg ragaszkodnak a játékeszközökhöz,
- játékhelyüket gyakran változtatják,
- játékaik nem kitartó,
- játékaikat szabadon, önállóan kiválasztják, de gyakran igénylik az óvónő segítségét a játékaikban,
- szívesen részt vesznek egyszerűbb játékok készítésében, vagy mással helyettesítik be,
- mozgásuk még összerendezetlen, ezért konstruáló játékaik lassú,
- mozgásos játékaik "darabos", nehézkes,

4-5 éves korban a gyermekek:

- játszócsoportokat alakítanak ki,
- cselekvéseik összehangoltak, játékaikban kitartóak,
- felosztják a "ki, kicsoda - ki, mit csinál" szerepeket,
- kötődnek szerepeikhez,
- az együttjátszás érdekében megszervezik a közös játékot, szabályokat alkotnak /ezeket betartatják és betartják/,
- önállóan vagy kis segítséggel játék- és kiegészítő eszközöket készítenek, javításukban szívesen részt vesznek,

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- több napon át is képesek a választott játéktémát folytatni, ehhez önállóan is készítenek eszközöket,
- képesek a szimbolikus- szerepjátékok megszervezésére, ennek megfelelően elképzeléseik alapján szabadon birtokolják, rendezik a csoportszoba berendezési tárgyait, eszközeit,
- a csoportszoba berendezési tárgyait, eszközeit elképzeléseik alapján szabadon birtokolják, rendezik játékaiknak megfelelően,
- önállóan kezdeményeznek barkácsolást,

- próbálkoznak a játékeszközök megjavításával,
- egymás ötleteit, javaslatait meghallgatják, elfogadják, a közösen alkotott szabályokat betartják és betartatják,
- alkalmazkodnak az elosztott és vállalt szerepekhez és a játékszabályokhoz,

Alapelveink a játékban

- Lehetővé tesszük, hogy a játéktéma, eszköz megválasztásában a gyermekek önkéntessége érvényesülhessen.
- Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek szabadon választhassák ki játszótársukat, s hogy a gyermek gyermeki jogán a hozzá közeledőt akár el is utasítsa.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az érzelmi és erkölcsi neveléssel és a szocializációval**, mert a gyermeket otthon is, az óvodában is társas kölcsönhatások érik, ezek a hatások segítik a beilleszkedését, elsajátítja az együttműködés szabályait, képessé teszi, hogy alárendelje egóját a közösségnek. A közös élmények megerősítik az összetartozás értékét. Fejleszti a közösségért vállalt feladattudatot, a lemondás, belátás képességét.
- **A külső világ tevékeny megismerésével**, mert a gyermek tapasztalatot gyűjt, ismerkedik, ezeket leképezi és bedolgozza a játékba.
- **Esztétikai neveléssel**, mert a művészi alkotások fejlesztik önkifejezését.
- **Anyanyelvi neveléssel**, mert az "anyanyelvi játékoknak" közvetlen beszédfejlesztő céljuk van. Játékos mozgásra, cselekvésre, a gyermek érzelmi meghatározottságára építve szolgálja az összefüggő beszéd és a párbeszéd fejlesztését.

2. Verselés, mesélés

Az irodalom eredeti formájában nem írott, hanem kimondott, elénekelt, eltáncolt szó volt. A kisgyermek ebben az ősi formában művelik és élvezik az irodalmat. Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermekek szeretik a mesét, a verset, ha örömet okoz nekik, ha élmény. Kezdetben a gyermekek a befogadók, az óvodapedagógus az előadó. Mivel az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelviileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyermekek. A mese és a vers **emberi kapcsolatokra nevel, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít**. /Népi mondókák, népmesék, klasszikus és kortárs írók, költők művei./ A mese oldja a szorongást, **belső képtermelésre tanít**, amely nélkül lehetetlen az olvasóvá válás. Csak abból a gyermekből lesz jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére. Szükséges az is, hogy a gyermekek maguk is kézbe vegyék, nézegessék a könyveket, amelyekben kedves meséik, verseik találhatók. Az irodalmi nevelés vezeti el a gyermekeket a szépirodalmi élményhez, ezért az óvónő saját egyéniségének megfelelően úgy tolmácsolja a műveket, hogy mimikája és gesztusai a mű megértését és a nyelvi fordulatok életre keltését szolgálják. A felidézés dramatikus - és bábjátékkal biztosítja az újra átélést, amely fejleszti a gyermekek nyelvi emlékezetét, lehetőséget ad az összefüggő beszéd és a párbeszéd gyakorlására. Mivel eszközigényből fakad a gyermekek **bábjátéka és dramatizálása** is, különféle technikákkal készült bábokról, jelmezokről, kellékekről gondoskodunk. A gyermekek ezeket válogathatják, tetszésük szerint variálhatják szerepjátékaikban is. A bábokat azért érzik magukhoz közelebb, mert kisméretűek, sorsukat pedig a gyermekek maguk irányítják. Mozgásukkal kísérik a báb mozgását. **Bábjáték**

segítségével a hallgatag gyermek is megszólal. Bábozás során felismeri, miképpen lehet bánni a hangjával, hangerejével, hangmagasságával, hangszínével.

A drámajátékban:

- a gyermek gondolkodásmódja csiszolódik, bátrabban kiáll és megszólal.
- Ismeretei a közelebbi és távolabbi környezetről bővülnek, rendszereződnek.
- Beleérző képessége alakul, érzékennyé válik a társak, a környezet ingereire.
- Önkifejezőmódja tökéletesedik, gátlásai oldódnak, gyakorolja az indulatok kezelési, levezetési módjait.
- Kreativitása, alkotókészsége a lehetőségek által kibontakozik, sokoldalúvá válik.
- Kapcsolatteremtő képessége alakul.

Legnagyobb értéke a derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott gyermek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a fejlődési vonalnak megfelelően válogasson az irodalmi alkotások közül,
- előadásmódjában érvényesítse a beszéd zenei elemeit,
- válaszoljon a gyermekek mesével, verssel kapcsolatos kérdéseire,
- az óvodán kívül szerzett élményeket /tévét, video, színház, mozi/ használja fel a csoport közös élményeként,
- naponta többször kezdeményezzen mesét, verset az életkori sajátosságok figyelembevételével,
- ne gyakoroltassa unalomig a verseket,
- ne javítgassa a gyermekek szövegeit, mert ez elveszi a szójáték jó ízét,
- éreztesse a gyermekekkel, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye,
- ösztönözze a gyermeket saját vers-és mese megalkotására.

A fejlesztés tartalma

- Dúdoló, csiklandozó, höcögtető, tapsoltató, hintáztató
- mondókajátékok,
- találós kérdések,
- állathangutánzó mesék,
- felelgetős mesemondókák,
- halmozó- és láncmesék,
- népmesék, műmesék,
- fokozatosan hosszabbodó prózák,
- folytatásos elbeszélések, történetek,
- képeskönyvek nézegetése,
- bábozás
- dramatizálás, drámajátékok,
- versek állatokról, természetről, évszakokról, családról, gyermekekről, ünnepekről,
- táncos ritmusú, humoros rímelő versek,
- az óvodapedagógus és a gyermekek által alkotott mondókák, versek, mesék, történetek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak,
- várják és kérik a mesemondást, néhány mesét, verset, mondókát képesek emlékezetből felidézni,
- megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik,
- a folytatásos mesék, verses mesék szálait össze tudják kötni,

- van kedvelt meséjük és mesehősük,
- a szereplők érdekes szólásait, furcsa - vagy szép hangzású nevét megjegyzi, a mese témájú játékokban egymást is így szólítják,
- mesekönyvek képeit önállóan nézegetik, vigyáznak a könyvek épségére,
- a könyvekben képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket, verseiket,
- ismerik az óvodai csoport könyvespolcát, a könyvek között eligazodnak, vigyáznak azokra.
- Kitalálnak egyszerű történeteket, meséket, verseket.

Alapelveink a verselés, mesélés területén

- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek szabadon választhassanak mesét, s hogy a kedvelt meséket, verseket újra és újra hallhassák.
- Élményszerű előadásmódunkkal igyekszünk elősegíteni a gyermekek irodalom iránti érdeklődésének felkeltését.
- Változatos kifejezőmódunkkal elősegítjük a gyermekek szókincsének gyarapítását.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Anyanyelvi neveléssel, kommunikációval**, mert az irodalmi élmények fokozzák a gyermekek közlésvágyát, fejlődik beszédképességük, anyanyelvi kultúrájuk.
- **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával**, mert az érzelmi hatások gazdagítják a gyermekek képi kifejezőképességét.
- **Zenei neveléssel** már eredeténél fogva, mert a ritmusosság, dallam adják a gyermekek első olyan érzéki élményeit, melyek a nyelven át a másik emberhez kötődnek, s őt magát is tevékenységre serkentik.

3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti **zenei érdeklődésüket**, formálja **zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat**. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. **Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.** A zenei élmény serkenti a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét, megalapozza a zenei anyanyelv kialakulását. **Megmutatkozik a zenei nevelés hatása testtartásukban, esztétikus, rendszerezett mozgásukban is.**

A gyermekek szókincsét bővítik a zenei neveléshez szükséges fogalompárok, amelyeknek megértését és használatát cselekvés, éneklés közben sajátítják el. /Halk-hangos, mély-magas, gyors-lassú, rövid-hosszú./ A mondókák elősegítik a ritmikus szövegekben ismétlődő beszédhangok pontos észlelését, tiszta képzését, a jó beszédritmus érzékelését, alkalmazását. A hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés dallama, a szabályos lüktetésű ritmus, a tempó és tempóváltás gyakorlásával a gyermekek élő beszédének érzelmeket tükröző, jelentést hordozó elemei gazdagodnak. A dalokban, mondókákban előforduló régies vagy tájnyelvi szavak gazdagítják a gyermekek szókincsét és hozzásegítik a dallam és a szöveg összhangjának megérzéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítson megfelelő érzelmi légkört a zenei élmények befogadására,

- találjon ki változatos dallamfordulatokat, mintát kínálva a gyermekeknek az "énekes" beszélgetésekre,
- találjon ki egyszerű, az adott énekes játékhoz illő játékos mozdulatokat, hogy ezzel is kedvet ébresszen a gyermekekben az utánpótlásra, énekelgetésre,
- kedveltesse meg a gyermekekkel a játékokat kísérő dalok és mondókák megtanulását,
- a dalanyag kiválasztásakor vegye figyelembe az egyes dallamfordulatok, motívumok nehézségi fokát is,
- fejlessze a gyermekek zenei alkotókedvét, vidám játékokkal sokféle formában szerezzen nekik közös élményt,
- válogasson változatos, gazdag anyagot a zenehallgatáshoz, melynek során vegye figyelembe az esetleges nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását is,
- az énekes játékok, a dramatikus játékok kiválasztásánál használja fel a népszokásokhoz kötődő mozgás- és dalanyagot, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét figyelembe véve.

A fejlesztés tartalma

- A korosztálynak megfelelő mondókák, dalok, dalos játékok, zenehallgatási anyagok,
- énekes népi játékok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások,
- éneklési készség fejlesztése,
- magas-mély hangok megkülönböztetése,
- dallam - ritmus visszaéneklése,
- halk - hangos fogalompár megértése,
- egyenletes lüktetés, gyors-lassú megkülönböztetése,
- dalok, mondókák ritmusa,
- hangok, zörejek megfigyelése, felidézése /a természetben, a környezetben beszéd- és énekhangban, hangszeren/,
- néhány hangszer hangjának, játékmódjának megismerése,
- egyszerű, játékos mozgások végzése,
- táncjellegű mozdulatok,
- dallamok kitalálása vershez, mondókához,
- felelgetős játékok.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- tudnak szép szövegkiejtéssel oktáv hangterjedelmű dalokat énekelni,
- a mondókákat - az egyenletes lüktetést kiemelve - a magyar beszéd ritmusa szerint mondják,
- tisztán felismerik a magas és a mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni,
- óvónő segítsége nélkül is el tudnak énekelni felelgetős játékokat két csoportban, valamint néhány dalos játékot.
- visszaénekelnek /kétszer 2/4 ütemben/ változatos dallammotívumokat csoportosan, egyénileg is,
- ismerik a halk és hangos közötti különbségeket, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni,
- felismernek dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból,
- érzékenyek a természet és környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt,
- ismerkednek néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával,

- megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, ezt kifejezik cselekvéssel, mozgással és szavakba foglalva csoportosan és egyénileg is,
- szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak,
- egyöntetűen körbejárnak kézfogással,
- képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra,
- térformákat alakítanak /csigavonal, lánc, hullámvonal/,
- használnak ütőhangszereket /lüktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelnek/,
- kitalálnak a dalokhoz, negyed szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat,
- a bemutatott élő zenét, népdalokat, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

Alapelveink az ének, zene fejlesztésében

- Zenei tevékenységekkel is elősegítjük a gyermekek önállóságának, egészséges önbizalmának kialakulását.
- Bízgatjuk a családot arra, hogy a gyermekek otthon is énekelgessenek a szüleikkel együtt.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Mesével**, mert a mesék szereplői megelevenednek a gyermekdalokban, mondókákban.
- **Mozgással**, mert hozzásegít a szép testtartás és a mozgásformák kialakításához és gyakorlásához.
- **Anyanyelvi neveléssel**, mert a mondókák és dalok gazdagítják a gyermekek szókincsét, kifejezőképességét.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Összetett, sokszínű nevelési terület. A gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően **képi - plasztikai kifejezőképesség** birtokába juttatja, kialakítja bennük az **elemi képolvasási, komponálási, térbeli tájékozódó - és rendező képességeket**.

Az építő-, ábrázoló-, alakító tevékenység segíti a gyermekek **téri, formai és színeképzeteinek** kialakulását, gazdagodását, elősegíti a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével a **szépség iránti vonzódás és értékelő képesség alakulását**.

Megismerteti a gyermekeket a különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel.

A nyelvi és a képi, formai ábrázolás gyakori együttes alkalmazásával a gyermekek felfedezik, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton is ki lehet fejezni. A **szóbeli és az ábrázoló képesség** egy-egy gyermeknél különböző szinten állhat, de a kifejezésben a két képesség segíti egymást. A téri észlelés, a térbeli formai képzetek gazdagítása, a mintázó- és rajzoló eszközök használatában szerzett tapasztalatok, az arányok, irányok nyelvi kifejezésének gyakorlása előkészíti az írás-olvasás tanulásához szükséges képességek fejlődését. A beszéddel kísért ábrázoló tevékenység jó gyakorlási forma a beszédhibás - főleg dadogó - gyermekek számára, mert e párhuzamos tevékenység közben a nyugodt, meg nem akadó szép beszéd élményét élhetik át.

Az óvodapedagógus feladatai:

- segítse a gyermekek képi- plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló- és konstruáló képességének fejlődés-egyéni fejlettséghez igazodva,
- fejlessze a gyermekek képi gondolkodását,
- keltse fel a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát,
- juttassa a gyermekeket az alakítás öröméhez,
- tegye lehetővé a szabadidős ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit, a minden gyermek fejlődését belülről serkentő motiválást,
- kezelje értéként a gyermekek valamennyi rajzát, alkotását,
- irányításban mindig igazodjék az egyes gyermekek fejlettségi szintjéhez,
- biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét,
- segítse a kezdeményező, a kreatív magatartás érvényre jutását, biztosítsa ennek hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeit,
- ösztönözze a gyermekeket az esztétikus környezet felismerésére, óvására, alakítására,
- legyen igényes a környezet formálásában: törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára a csoportszoba mértéktartó díszítésében,
- segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget az ábrázolásra, mintázásra, s a kész alkotásaikat őrizzék, becsüljék meg, örüljenek neki.

A fejlesztés tartalma

A fejlesztés tartalma a korosztályoknak megfelelően:

- **képalakítás** (a gyermekeknek folyamatosan lehetőséget biztosítunk - az óvónő tudatos tervezésére épülve - élményeik, érdeklődésük és fantáziájuk szerint a képalakítás mindenféle eszközét, technikai formáját kipróbálni, gyakorolni: festés, üvegre rajzolás, vágás, tépés, hajtogatás, ragasztás, nyomtatás, nyomdázás, karcolás, kollázs-montázs.)
- **plasztikai munkák** (a gyermekek játszva ismerkednek meg a környezetükben található, sétákon gyűjtött anyagokkal, eszközökkel: textilek, fonalak, gyöngyök, kavicsok, csigák, levelek, cserép- és tojásdarabok, homok, hó, agyag, liszt, tapétamassza, faforgács, plasztilin és sógyurma, stb. Ezekből különböző technikai kivitelezéssel - pl. nyomkodás, gyurkálás, gömbölyítés, karcolás, simítás, sodrás, tépés, varrás, szövés, sütögetés - tetszés szerinti formákat, mintákat alkotnak. Mindezeket az esztétikum iránti érzékenységük, fogékonyságuk alakításához használják fel.)
- **építés** (a gyermekek természetes anyagok felhasználásával - kavicsok, kövek, gyökerek, faágak, termések, kukoricaháncsból, szizálból készült térelemek - különféle térbeli alakzatokat hoznak létre, a valóságnak megfelelő térbeli- és nagyságviszonyok tükrözésével. Pl. kisebb-nagyobb, kevesebb-több, alacsony-magas, rövid-hosszú, keskeny- széles, stb.)
- **5-6 éves korban bővül műalkotások nézegetésével,**
- **népi kismesterségekkel való ismerkedés** /agyagozás, szövés, fonás, gyöngyfüzés, textildíszítés/.

A tevékenységeket az óvodai élet egész napjában folyamatosan szervezzük. Az udvari lehetőségeket is kihasználják a gyermekek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- ötletesek az építésben, téralakításban,
- sokféle tapasztalattal rendelkeznek zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében,
- képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére,
- képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonyokat,
- élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit,
- színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket,
- formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is,
- tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával,
- önállóan végeznek díszítő munkát változatos színekkel, rajzolással, festéssel, vágással, ragasztással,
- készítetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják,
- kezdenek érdeklődni szokatlan, érdekes jelenségek iránt,
- elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében.

Alapelveink a rajzolásban, kézi munkában

- A gyermekeket a jelenségek formai, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére készítjük.
- Szem előtt tartjuk az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az alapvető technikákban egyre inkább kialakíthassák és érvényesíthessék saját kifejezési módjukat, s ebben fejlődhessenek.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Játékkal** /konstruálás, környezetalakítás/.
- **A külső világ tevékeny megismerésével** /színek, formák megfigyelése, téri viszonylatok, síkformák/.
- **Mesével, verssel** /ezek képi megjelenítése/.

5. Mozgás

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek mozogni, tevékenykedni. A mozgásfejlesztés az **egész személyiség fejlesztésére irányul**, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe ágyazottan. Fejleszti a gyermekek **természetes mozgását, testi képességeiket**, növeli **edzettségüket**, szerepet játszik **egészségük megővésében**, a mozgásszervi betegségek kialakulásának megelőzésében.

Felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. Segíti a **térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést** és az **alkalmazkodóképességet**, valamint a **személyiség akarati tényezőinek** alakulását. Tornára, játékos mozgásra az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk. A torna során a gyermekek gyakorlatot szereznek abban is, hogy szóbeli utasítás nyomán cselekedjenek, hangolják össze mozgásukat. Mindez a beszéd cselekvést szabályozó szerepét biztosítja.

A mozgás alapelve a játékosság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés, a spontán és szabad játék.

Az óvodapedagógus feladatai:

- fejlessze a gyermekek fizikai állóképességét,
- a fizikai aktivitáson keresztül készítse elő a gyermekek szellemi aktivitását, önértékelésük, önbizalmuk növelését,
- fejlessze a gyermekek nagymozgásait, finommozgásait /egyensúlyérzék, ritmusérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció/,
- fejlessze a gyermekek fizikai erőnlétét,
- fejlessze a gyermekek testsémáját /testrészek, kezesség/,
- mozgásos tevékenységgel végzett feladatmegoldásokkal erősítse a gyermekek problémamegoldásait,
- bővítse szókincsüket mozgással kapcsolatos és mozgáshoz kapcsolható kifejezésekkel,
- a különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyermekek mozgástapasztalatára és játékos kedvére építse,
- teremtsen változatos mozgási feltételeket és helyszíneket a gyermekek számára,
- a mozgás megszerettetése érdekében működjön együtt a családdal,
- fejlessze a gyermekek önállóságát, bátorságát, kitartását, énképének kialakítását, mások sikereinek elismerését, a társakra való odafigyelést,
- játékvezetése legyen érthető és elfogulatlan,
- a hibajavításokat tapintatosan végezze,
- éljen a környezeti feltételek adta lehetőségekkel,
- a gyermekek eltérő képességeihez igazodva értékeljen.

A fejlesztés tartalma

A tevékenységek körét az óvodapedagógus által szervezett torna, játékos mozgások a gyermekek által választott mozgástevékenységek és a frissítő torna alkotják.

A gyermekek által választott mozgástevékenységek, benne a fejlesztés lehetőségei:

- Egyensúlygyakorlatok,
- oldaliság érzékeltetése,
- a tér mozgásos megismerése,
- finommozgások,
- észlelés fejlesztése,
- mozgás közben alakítás, formaállandóság érzékelése,
- lúdtalptorna.

Udvarunk adta mozgáslehetőségek:

- Mászókan mászás, függés,
- kötélén függés, hintázás, mászás,
- fajtákokon egyensúlyozás, mászás,
- csúszdázás,
- ugrókötelezés,
- kerékpározás, rollerezés,
- kosárlabdázás,
- lengő- és mérleghintán hintázás,
- labdázás különböző méretű labdákkal,
- gyűrűn függés, hintázás.

Rendszeres egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az óvodapedagógus által szervezett formák, **játékos mozgások** nem jelentenek kényszert a gyermekek számára. Helyünk és eszközkészletünk alapján a gyermekeknek az alábbi tevékenységekre van lehetőségük:

- Futó-, fogó-, szabály-, versenyjátékok,
- szerep- vagy utánzó játékok,
- gimnasztikai gyakorlatok,
- járások, ugrások, futások,
- dobás,
- csúszás, kúszás, mászás,
- labdagyakorlatok,
- egyensúlyfejlesztő gyakorlatok.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- teljesítőképesége növekszik, mozgásuk összerendezettebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- mozgástapasztalataik egyensúlyozásban és ugrásban növekednek, (pl. képesek babzsákkal a fejen egyensúlyozó járásra vízszintes padon),
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak,
- tér-, idő- és tájékozódó képességük fejlődik,
- egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok betartásával,
- képesek ütemesen járni,
- kislabdát hajítanak távolba,
- képesek labdát dobni, elkapni,
- 5-6-7 évesek esetében megkívánjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartást, feladattudatot, az iskola megkezdéséhez szükséges magatartás erősítését.

Alapelveink a mozgás fejlesztésében

- Biztosítjuk az óvodai élet minden napján, hogy a gyermekek saját testi ügyességük és képességeik szerint fejlődhessenek.
- Szem előtt tartjuk a gyermekek egészségi állapotát, egy-egy gyermek fáradékonyságát, teljesítőképességét.
- Ösztönözzük a gyermekeket a mozgásos játékeszközök minél gyakoribb használatára.
- Meggyőzzük a szülőket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról.
- Elősegítjük és erősítjük a tanulási képességek, kompetenciák fejlődését.

- Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység.
- Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés.
- Szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Egészséges életmóddal**, mert a mozgás szeretete, a mozgás iránti igény kihat a gyermekek későbbi életvitelére is.
- **Zenei neveléssel**, mert ritmusérzék fejlesztésére ad lehetőséget.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, amely a gyermekek fejlődését alapvetően befolyásolja, **életkoruk növekedésével egyre tágul, az ismeretszerzésük folyamatában alapvetően mélyül.**

A külső világ megismerésével nevelés elősegíti azt, hogy a gyermekek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos **elgazodáshoz, tájékozódáshoz** nélkülözhetetlenek. Segíti a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti **értelmi képességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket.**

A külső világ tevékeny megismerése lehetővé teszi a csoporthoz való **érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását, a helyi hagyományok, néphagyományok megismerését, a családi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét is.**

A gyermekek a környezetükből szerzett ismereteket játékukban felhasználják, átélik, folyamatosan gyakorolják, egyéb tevékenységeikben is alkalmazzák.

Az óvodapedagógus feladatai:

- tárja fel, ismerje a gyermekek családi hátterét, szokásrendszerét,
- segítse a szülőket az óvodai életbe való betekintés által, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát,
- juttassa a gyermekeket minél több élményhez, hogy azok mélyítsék kötődésüket a természethez,
- változatos tevékenységekkel biztosítsa érdeklődésük és aktivitásuk fennmaradását,
- segítse a gyermekeket abban, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit,
- ismertesse meg a gyermekekkel a nemzeti kultúra értékeit, szokásait, hagyományait,
- ültesse el azt a csírákat a gyermekekben, amely fogékonnyá teszi őket a körülöttük lévő világ élő és élettelen szépségeire,
- vezesse rá a gyermekeket a legfontosabb ismertetőjegyek, hasonlóságok, különbségek, összefüggések észrevételére,
- építse be a gyermekekkel való beszélgetésekbe a környezetükben fellelhető technikai eszközökről szerzett tapasztalatokat is,

- a sokféle tevékenység megszervezését, a sokoldalú megfigyeltetést, a tapasztalatok gondolkodtató megbeszélését tartsa kiemelkedő fontosságúnak.

Matematikai tapasztalatszerzések terén:

- építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényükre,
- fejlessze a gyermekek egyéni megismerő erejét, problémalátását, problémamegoldó képességét, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével,
- biztosítsa a manipulációs tevékenységek lehetőségét, ahol a gyermekek egyedül is tevékenykedhetnek.

A fejlesztés tartalma

A fejlesztés tartalma minden, a gyermek környezetéből származó élményre, tapasztalatra, ismeretre kiterjed. Részterületei jól elkülöníthetők, de a gyermekek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlanok.

Természeti és társadalmi környezet megismerésén belül a gyermekek:

- megismerkednek új környezetükkel, az óvodával, s dolgozóival, a környezetükben lévő közintézményekkel,
- beszélgetnek, élményeiket elmondják a családról,
- megismerkednek a felnőttek foglalkozásával,
- megnevezik testrészeiket és azok szerepét,
- gyakorolják a közlekedési szabályokat, ismerkednek a közlekedési eszközökkel,
- megfigyelik tevékenységeiken keresztül a napszakokat,
- megfigyelik az évszakokat, azok jellemzőit, az emberek ehhez kapcsolódó munkáját,
- megismerik, védik, gondozzák a növény- és állatvilágot.
- megismerkednek hazájuk és néhány más ország nevével, jellemző élővilágával.
- megismerik helyi hagyományainkat: szüret, kenyérsütés, kiszézés, kirándulás,
- részt vesznek hagyományos ünnepeinken: zöldség- és gyümölcsnap, Mikulás, lucázás, advent, farsang, húsvét, anyák napja, évzáró, gyermeknap,
- megismerkednek nemzeti ünnepeinkkel: március 15, augusztus 20.

Környezetalakítás, környezetvédelem területén belül a gyermekek:

- alakítják közvetlen tárgyi környezetüket /napirenden belül/,
- munka jellegű tevékenységeket végeznek /naposság, alkalmoszerű munkák/,
- védik az élő és élettelen környezetet /udvar, otthon, óvoda környezete/,
- követik az óvoda dolgozóinak és szüleiknek környezetóvó tetteit.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai:

A matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. A közös élmény, közös feladat erősíti a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldás egyéni sikert biztosít, amely növeli a feladatvállalási kedvet, segíti az önkontroll kialakítását.

A gyermekek:

- természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával összehasonlítanak tárgyakat, személyeket, halmazokat, szétválogatnak tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján,
- sorba rendezést végeznek megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert

szabályosság szerint,

- a számfogalom megalapozására mérési, összemérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel,
- tapasztalatokat szereznek a geometria körében /építéssel, síkbeli alkotásokkal/, eljutnak a geometriai formák felismeréséig,
- tükörrel való tevékenykedés közben közelebb jutnak a térben és síkban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz, irányok megismeréséhez, testsémákhoz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- ismerik lakásuk címét, szülei és testvérei nevét,
- gyakorlottak a közlekedési szabályok betartásában,
- ismerik a légi-, vízi-, szárazföldi közlekedési eszközöket,
- felsorolják, ismerik a testrészeket, igényesek testük tisztaságára,
- felismerik a napszakokat,
- különbséget tudnak tenni az évszakok között,
- ismerik a növény kifejezést, tudják, hogy a fű, fa, bokor, virág, zöldségfélék növények,
- ismerik a növénygondozási teendőket, részt vesznek a természetvédelemben,
- ismernek növényekkel kapcsolatos emberi munkákat /szántás, szüret, aratás/,
- csoportosítják az állatokat élőhelyük szerint,
- ismerik a színeket, azok sötétebb, világosabb árnyalatait,
- összehasonlítanak és szétválogatnak tárgyakat, személyeket, halmazokat megnevezett tulajdonság szerint,
- sorba rendeznek tárgyakat, személyeket, halmazokat,
- összemérnek mennyiségeket, magasság, hosszúság, szélesség, vastagság, bőség szerint, szavakkal is kifejezik cselekedeteiket,
- halmazokat összemérnek, elemeiket párosítják kb. 10-ig,
- több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát ismerik,
- megnevezik, ismerik a tö - és sorszámokat,
- mérnek különböző egységekkel /hosszúságot, tömeget/,
- tapasztalatokat szereznek a geometria körében /építés szabadon, építés lemásolása, síkbeli alkotások/,
- mozognak tükör előtt /tükörkép/,
- tájékozódnak a térben és síkban ábrázolt világban, helyesen használják a névutókat.

Alapelveink a külső világ tevékeny megismerésében

- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek eleven, változásaiban gazdag, eredeti környezetben gyűjthessék élménybe ágyazott tapasztalataikat.
- Saját példamutatásunkon keresztül ösztönözzük a gyermekek természet iránti szeretetét, védelmét, gondoskodó törődésüket.
- Erősítjük a gyermekekben azt az érzést, hogy a természet szépségét és az ember alakította környezetet védeni, óvni, becsülni kell.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek érzelmileg kötődjenek a hagyományokhoz, a nemzeti kultúrához.
- Lehetőséget teremtünk az élmények minél több érzékszervvel való megtapasztalására.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Rajzolással, festéssel, mintázással**, mert benne megjelennek a környezet, a természet jelenségei, formái, színei.
- **Anyanyelvi neveléssel**, mert a gyermekek a lakóhelyi és természeti környezet megismerése által elsajátítják a tárgyakat, anyagokat, minőségeket jelölő szavakat, az összehasonlítás, viszonyítás szavait, rokoni kapcsolatok megnevezését, birtokviszony kifejezését. Az összegyűjtött tapasztalatok alapján a gyermekekben kérdések fogalmazódnak meg.
- **A mozgással**, mert a térben való tájékozódásra, az irányok gyakorlati alkalmazására nyújt lehetőséget.
- **Érzelmi és erkölcsi neveléssel**, mert a társadalmi környezeti szokások, munka jellegű tevékenységek itt érvényesülnek.

7. Munka jellegű tevékenységek

A gyermek, munka jellegű tevékenysége **önként végzett aktív tevékenység**. A gyermekek természetesnek tartják szükségességét, élvezik az elért eredményeket. A játék és munka közti különbség a kétféle tevékenység indítékában van. A **játék spontaneitása helyett a munkára, a célra irányultság jellemző**. Többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. Elvégzését külső szükségesség indokolja, felelősséggel jár. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti. Formálódnak és egyre pontosabbá válnak a gyermek, munkához szükséges készségei, alakulnak munkaszervezési képességei, erősödik kezdeményezőképességük, fejlődik együttműködési képességük. Alakulnak társas kapcsolatai. A munka szükségessé teszi a gyermekek folyamatos, szóbeli kapcsolatát a társakkal és az óvónővel. A szabályok közlése, az utasítások megértése segíti a beszédfejlődést, bővíti a nyelvhasználat területeit, gondolkodásra készítet, tudatosítja a tevékenységet. Vannak olyan gyermekek, akik munka közben válnak nyitottá. **A gyermekek munka jellegű tevékenységeiket az egész napos játékfolyamatba ágyazottan végzik, ezáltal gazdagítják annak tartalmát, biztosítják folyamatosságát.** A munka így válik a gyermekek egészséges személyiségfejlődésének fő forrásává, a közösségi kapcsolatok és a köteleességteljesítés alakításának eszközévé.

Az óvodapedagógus feladatai:

- tanítsa meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére,
- ismertesse meg a gyermekekkel az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát,
- alakítsa a munkakészségeket, szokásokat a gyermekekben,
- érvényesítse a fokozatosságot a tevékenységek megszervezésénél,
- támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira, hívja fel a figyelmet a különbségekre,
- teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét,
- vegye figyelembe az egyéni képességeket,
- biztosítsa a gyermekek aktivitását tartalmas tevékenységgel,
- értékelje a gyermekek munkáját saját magukhoz mérten, konkrétan, reálisan,
- szoktassa rá a gyermekeket arra, hogy a munkavégzéshez szükséges eszközöket, szerszámokat rendeltetésszerűen használják,
- hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy beszélgessenek a gyermekekkel saját munkájukról is.

A fejlesztés tartalma

Önkiszolgálás, amely a gyermekek saját személye körüli teendők ellátását jelenti. Területei a testápolás, étkezés, öltözködés.

Csoportjaink életében nélkülözhetetlen közösségi megbízatás a **naposság**. Akik nem merik, vagy nem akarják vállalni, azokat nem erőltetjük, de igyekszünk kideríteni a visszautasítás okát. Minden asztalnál egy napos tevékenykedik. **Alkalomszerű munkák**: a környezet rendjének biztosítása, óvónői megbízatás elvégzése, ajándékkészítés, zöldségtálak, gyümölcssaláták készítése, ünnepi dekorálásban segítség, egymás segítése öltözködésben.

Növény- és állatgondozás:

- a gyermekek az évszakok hangulatát tükröző élőskarkot rendszeresen gondozzák, rendezgetik /terménygyűjtés, magvak ültetése, rügyeztetés, csíráztatás/,
- látogatunk kiskerteket, figyeljük melegek növényeit, baromfiudvar lakóit,
- faleveleket gyűjtenek, sepernek,
- fűvet gereblyéznek, havat "lapátolnak",
- télen madáretetőket helyezünk ki, a gyermekek gondoskodnak élelmükről,
- cserepes virágokat öntöznek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- önkiszolgálásban teljesen önállóak,
- ügyelnek környezetük rendjére, ezen belül saját holmijuk rendezettségére, közreműködnek az óvoda udvarának tisztántartásában, óvják a környezetükben lévő növényeket, gondoskodnak a környezetükben lévő madarak etetéséről.
- a naposi munkát önállóan végzik, felteszik az asztalterítőt, felseprik az asztal környezetét,
- naposi munkájuk kiegészül azzal, hogy megfigyelik, játékelrakás után minden a helyére került-e,
- részt vesznek gyűjtőmunkákban, segítenek társaiknak,

Alapelveink a munkában

- Arra törekszünk, hogy a gyermekek örömként éljék meg a munka jellegű tevékenységeket.
- Tiszteletben tartjuk az egyéni különbségeket a munkavégzésben.
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének alakulását, igény szintjének növelését reális értékelésünkkel.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Játékkal**, mert a gyermek a munkát is játékként éli meg, reprodukálja játékában.
- **Érzelmi és érzelmi neveléssel**, mert a legtöbb munkát a gyermekek egymásért végzik, így válik a saját és mások nevelés egyik formájává.
- **Külső világ tevékeny megismerésével**, mert a gyermek új munkafolyamatokat és munkaeszközöket ismer meg tevékenysége során, s munkájával segíti környezete rendjének, szépségének megtartását.

8. Tanulás

„A tevékenységekben megvalósuló tanulás”

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás életében. Kulcsfontosságú szerepet tölt be. Elválaszthatatlanul szorosan összefonódik a tanulással.

A játék más, mint a valóság /túl van a realitáson/, szabad, önindította tevékenység, aktivitás, változatosság, örömmélmény jellemzi. A játékban a valóság tükröződik és a megismerés mechanizmusai érvényesülnek. Szerepet játszik a kognitív tevékenységben, az elfogadó viselkedésben. Az óvodáskor kritikus, meghatározó periódusnak tekinthető a játék alakulása szempontjából, illetve a személyiségfejlődésre kifejtett óriási /később nem, vagy csak nagyon nehezen behozható/ hatásai miatt.

Az óvodáskorban nyitott, aktív, kreatívan játszó gyermekből felnőttkorára érdeklődő, sokoldalú, alkotó ember lesz. A kíváncsiság, az érdeklődés, a csodálkozás - minden megismerés forrása. Erre ad hatalmas - és semmi mással nem helyettesíthető - lehetőséget a játék, amennyiben kialakulásához, létrejöttéhez és kibontakozásához megteremtjük a feltételeket.

A játékban, annak egyre fejlettebb formában megjelenő típusaiban:

- alakul a gyermek személyisége,
- bővülnek ismeretei, tudása,
- fejlődnek képességei,
- alakulnak jártasságai, készségei,
- kifinomultabbá válik érzékelése,
- fejlődik figyelme, emlékezete, gondolkodása, nyelv-beszéde,
- árnyaltabbá válnak interakciós, kommunikációs képességei,
- differenciálódik motivációs világa,
- optimálisan alakul énefejlődése, magatartásvezérlése.

A gyermek játékanak motivációit családi környezete is befolyásolja, alakítja, ezért meghatározó a gyermek bátorságának, érdeklődésének, aktivitásának kialakulása érdekében a családi környezet szabad játékra ösztönző és ennek feltételeit megteremtő hatása.

A játék nemcsak a szocializációs folyamatokban érthető és ragadható meg, hanem az **egyén fejlődése, tanulása szempontjából is.** A tanulás a hatékony alkalmazkodás eszköze és a bonyolult, állandóan változó környezetünkben nélkülözhetetlen. Programunk szélesan értelmezi a tanulást. A gyermekek a tevékenységeik során szerzett élmények, benyomások alapján tanulnak, s általuk fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és az egész óvodai élet. A gyermekek örömmel és teljesen **önként, spontán** tanulnak. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, felfedezés tapasztalatszerzés, ami magában foglalja a gyermekek kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzését is.

A tanulási képességek fejlődését nemcsak külső befolyások alakítják, hanem belső hajtóerők is motiválják. Ezek szintén csakis és kizárólag a játéktevékenységen keresztül juthatnak érvényre és alakítják a gondolkodást, cselekvést.

A játék a fejlődés egész menetében egységes terméke és eszköze az értelmi fejlődésnek, gyakorló rendszere a mozgásnak, a képzetalkotásnak, kreativitásnak és a szocializációnak. A játék segíti a gyermeket abban, hogy kifejezze legbensőbb érzelmeit, indulatait, élményeit, feszültségeit, vágyait, fantáziáit. A játékban lehetősége van az alacsonyabb rendű ösztöni indítékok szellemi tevékenységre való átváltására, vagyis megtisztulásra, felemelkedésre. A

játék közben minden gyermek megteremti a saját világát, úgy rendezi át világának alkotóelemeit, hogy azok egy új, számára kellemesebb és megfelelőbb rendet alkossanak. Játék közben a gyermek üzenetértékű információkat közvetít magáról, fizikai és lelki állapotáról. Óvodánkban a gyermekek egész napját a szabad játék tölti ki. A gyermekek önállóságától, kreativitásától függően a játék folyama szabadon alakul. Ez a szabadság azonban nem a gyermekek magukra hagyását jelenti, hiszen az óvónő feladata a játékot befolyásoló feltétel- és eszközrendszert, a gyermekek sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalást, a felfedezés lehetőségét és élményeket biztosítani. A csoport igényétől függően az óvónő bekapcsolódik a játékba, viselkedésformája mintaértékű. Ebben a játékhelyzetben is támogató, elfogadó az óvónő. Segít azok játékában, akik kevésbé kreatívak és ötletszegények. Nyugodt játék esetén az óvónő szemlélő szerepét tölti be, hagyja a gyermekeket cselekedni. Beavatkozik viszont akkor a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás testi épségét, játékmenetét.

Hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek tevékenységeik során fogják meg, tapogassák meg az eszközöket, manipuláljanak a tárgyakkal, kóstolják meg a gyümölcsöket stb. Ezt a kíváncsi, cselekvő együttműködést, az erre való beállítottságot használjuk ki a játékban tanulás folyamatában. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat. Az egyik gyermek az egyik területen, a másik más területen fejlődik gyorsabban. Nyilvánvalónak tartjuk, hogy minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesíthet. Ezt személyre szabott pozitív értékeléssel és attitűdök erősítésével is nyomatékosítjuk.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el. Az önállóság, az erkölcsi, akarat tulajdonságok - éppúgy, mint a képességek - akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha az egész napos játék folyamatában létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermekek között. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás. A legfontosabb a bizalomelőleg!

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítson helyet a csoportszobában a nyugodtabb és a mozgásos játékhoz egyaránt,
- biztosítson eszközöket, tárgyakat a sokféle kreatív tevékenységhez,
- gondoskodjon arról, hogy az eszközök, tárgyak esztétikus, igényes kivitelezésűek legyenek,
- biztosítsa a gyermekcsoport fejlettségi szintjének, az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységeket,
- nyújtson segítséget az ötletek megvalósításához,
- játékon keresztül biztosítsa a tapasztalatszerzést, felfedezést,
- családias, szeretetteljes légkört alakítson ki a csoportban a gyermekek jó közérzetének megfelelően,
- biztosítson változatos játéklehetőségeket a szabadban,
- kezelje rugalmasan a játékelrakást, rendrakást,
- alakítsa ki az együttműködés szokásait, magatartásformáit,
- támogassa a baráti - és társas kapcsolatokat,
- hallgassa meg az egyéni problémákat, igény szerint segítse megoldásukat,
- segítse közvetlenül a magányos és társait zaklató gyermeket,

- ismerje meg a gyermekek otthoni játéktevékenységét,
- biztosítsa a gyermekeknek a mindenkori szabad eszközválasztást,
- engedje, hogy a gyermekek magukkal hozzák az óvodába kedvenc játékukat, kedves tárgyukat,
- hagyja, hogy a gyermekek szabadon egyezkedjenek az otthonról hozott eszközről,
- figyelje meg, hogy a játék során hogyan közelednek egymáshoz a gyermekek,
- kísérje figyelemmel, hogyan bővítik az egyes játszó csoportok a játéktémát,
- figyelje meg, hogyan rendezik el egymás között a gyermekek konfliktusait,
- elégítse ki a gyermekek megismerési vágyát, kíváncsiságát,
- fejlessze feladattudatukat,
- juttassa sikerélményhez a hátrányos helyzetű gyermekeket is,
- válaszoljon minden, a gyermek által feltett kérdésre,
- biztosítsa a gyermekek részére a gyakorlati problémamegoldást.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodába lépés feltételei

A köznevelésről szóló törvény 5.§- a értelmében a **köznevelési intézményben folyó pedagógiai munka első szakasza az óvodai nevelés szakasza**, amely a gyermek három éves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

A törvényi szabályozás mellett fontos **feltétel** a szobatisztaság, a kialakult beszédképesség és az önálló mozgásképesség.

Óvodánk felvételének kizáró tényezője az olyan értelmi, mozgás-és érzékszervi károsodás vagy tartós betegség, amely miatt a gyermek speciális gyógypedagógiai, illetve egészségügyi segítséget igényel mindennapjaiban. Ez a kritérium azért szükséges, mert óvodánk személyi feltételben nincs felkészülve a súlyosan sérült gyermekek fogadására. A sérültség típusát és mértékét szakvéleménnyel kell alátámasztani.

A köznevelésről szóló törvény 8. §- a alapján az óvoda a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az **óvoda felveheti azt a gyermeket is**, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen vagy a felvételi körzetben lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb felvételi kérelme teljesíthető.

2014. szeptember 1-jétől a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napján a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától napi négy órában óvodai foglalkozásokon köteles részt venni.

A jegyző a szülő kérelmére és az igazgató, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogok érdekét szem előtt tartva, **a negyedik életév betöltéséig azonban felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól**, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

A gyermekek felvételét a mindenkori érvényben lévő **jogszabályok** figyelembevételével végezzük.

-az óvodai felvétel jelentkezés alapján történik, a szülő **jelentkezési lapot** tölt ki. Az új gyermekek fogadása a nevelési évben folyamatosan történik

-a felvételtől az igazgató dönt, döntését írásba foglalja, **felvételi - előjegyzési naplót** vezet.

- a gyermek csoportba való beosztásáról az igazgató dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével. Az óvodapedagógusok a **felvételi és mulasztási naplóban** az óvodába felvett gyermekek személyi adatit és a gyermekek mulasztásait rögzítik,
- a felvétel elbírálásának szempontjai:
 - életkor,
 - lakhely,
 - csoportlétszám,
 - sérültség típusa, mértéke,
- fellebbezési lehetőségek, eljárások:
 - a felvételtől, átirányításról egyszerű értesítéssel, vagy a felvett gyermekek névsorának kifüggesztésével értesítjük a szülőket,
 - a felvétel elutasításáról hozott döntést az igazgató határozatba foglalja,
 - a szülő a döntés ellen felül bírálati kérelmet nyújthat be az óvodába, a Fenntartó önkormányzat jegyzőjéhez címezve.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az iskolai életre való felkészülésnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. /Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, testséma kialakulásnak./
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:
 - az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
 - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
 - a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat /a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek /; végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az

időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az iskolába lépés feltételei

Az életkor figyelembe vétele mellett a fejlettség szerinti iskolakezdés a mérvadó. Ennek megállapításában legfőbb feladatunk, hogy feltárjuk, mikor következik be, mikor válik stabilá a gyermek fejlődésének szinte valamennyi szempontja alapján. A gyermekek fejlődésének jellemzőire már az egyes tevékenységi formáknál kitértünk - az óvodáskor végi fejlettségi szintjeire, amelyek segítenek minket az iskolai életmódra való alkalmasság meghatározásában.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket az előző bekezdés alkalmazása alapján tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A beiskolázás adminisztratív feltételei

- kezdeményezéséről előzetesen tájékoztatjuk a szülőket.
- a **rugalmas iskolakezdési** gyakorlat a gyermek fejlettség szerinti beiskolázását teszi lehetővé.
- a **szabad iskolaválasztás** joga lehetővé teszi a szülő számára, hogy gyermekét olyan iskolába írathassa be, ahol életkorának és fejlettségének megfelelő terhelést kaphat.

A gyermek tankötelességének kezdete

- A hatályos Köznevelési Törvényeknek megfelelően:
 - A köznevelésről szóló törvény 45.§ (2) bekezdése alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő

évben tankötelessé válik.

- Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé.
- Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

A tankötelezettség teljesítése a tanév tanítási napján kezdődik.

A tankötelezettség kezdetéről:

Kérelmezhetik a szülők a hatodik életévüket betöltő gyermekük esetében a tankötelezettség kezdési időpontjának a módosítását.

- A tanköteles kort, vagyis a hatodik életévét elérő gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról **2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal dönt**. Az Oktatási Hivatal döntése kötelező: amennyiben a szülő/gyám kérte, hogy gyermeke további egy nevelési évig óvodában maradjon, vagy hogy tankötelezettsége teljesítését hatéves kora előtt kezdhesse meg, és ezt a kérelem, a benyújtott igazoló dokumentumok, és a szükség szerint kirendelésre kerülő szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az Oktatási Hivatal engedélyezi, utóbb a döntés kérelemre történő visszavonására nincs lehetőség.
- Sajátos nevelési igényű gyermek esetén a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vagy az Országos Szakértői és Rehabilitációs tevékenységet végző szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján.
- A tankötelessé váló gyermeket a szülő köteles beíratni a lakóhely illetve tartózkodási hely szerinti, illetve a választott iskola első évfolyamára. A választott iskolában történő felvételtől, átvételtől a férőhely függvényében az iskola igazgatója dönt. Megkérjük azokat a szülőket, akik nem a körzeti iskolába íratják be gyermeküket, hogy tájékoztassák erről óvodánkat.
- a beíratáshoz szükséges **okmányok** a gyermek anyakönyvi kivonata, az óvodai szakvélemény és a szülő személyi igazolványa. Ha a gyermeket a Tanulási
- Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján a kijelölt iskolába kell beíratni, a beíratáskor a szakértői javaslatot is be kell mutatni
- a beíratás **időpontja** megelőzi a tanév megkezdésének idejét. Ezt az időpontot a Fenntartó jelöli ki.

Fellebbezési lehetőségek, eljárások

- amennyiben a szülő nem tesz eleget a beíratási kötelezettségének, úgy a jegyző köteles felszólítani őt. Ha ezután sem tesz eleget, akkor a jegyző határozattal kötelezi a beíratásra. Ez a határozat államigazgatási határozat.
- a felvétellel kapcsolatos határozat közlésétől számított 15 napon belül a szülő fellebbezéssel élhet az iskola Fenntartójánál.

VII. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK

A gyermekek természetesnek tekintik, ha társaik különböznek tőlük, nyitottak a különbözőségek elfogadására, tiszteletére. Ugyanúgy elfogadják „másmilyen” társukat, mint a mesék furcsa lényeit. Azt gondoljuk, itt kezdődik a társadalmi szemléletváltozás, mert ezekből a gyermekekből befogadó, toleráns felnőttek lesznek.

A fogyatékkal élő – fáklya a sötétségben. Mi, - a felnőtt társadalom - arra vagyunk berendezkedve, hogy szemfényvesztés az élet. A fogyatékos, ha szeret, megölel, ha nem szeret, hátat fordít. Ők nem tudnak hazudni. Lecsupaszított világ ez, de tiszta világ. Tükör a társadalomnak: ezek a gyermekek megmutatják, hogy lehet igazul is élni.

A SNI. gyermekek mintaként tekintik ép társaikat és érzelmileg kötődnek hozzájuk. Ez számukra spontán létrejövő húzóerőt jelent. Énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata. Az ép gyermekek részéről a gyermeki előítélet mentességére építünk. Ezzel a természetes elfogadó attitűd kialakulásának alapjait célozzuk meg.

Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére szolgáló feladatok:

- A gyermeki viselkedésben jelentkező nehézségek, (tanulási, magatartási, beilleszkedési zavar) lelki sérülések kiszűrését, az okok feltárását a fejlesztő terápiát szakszolgálat intézményeinek segítségével, pszichológus és logopédus igénybevételével végezzük.
- Tudatosítani kell a befogadó környezetben, hogy a sérült gyermek számára felbecsülhetetlen érték az életkori közösség. Modellt kap társai viselkedéséről, szokásairól, beszédéről, mozgásáról, játékaikról.
- A játszótársak, nevelők, szülők teljes közösségének úgy kell elfogadnia a sérült gyermeket, hogy mindig az értéket kell keresni benne, ezért a többi gyermeket is nevelni kell az elfogadásra, együttműködésre.
- A SNI gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekciót kell alkalmazni, mert csupán a spontán fejlődésre számítani nem lehet.
- A sajátos nevelési igényű gyermek helyzete lényegesen eltér a többi gyermekétől, mivel állapotánál fogva sajátos ellátásra tarthat igényt. Olyan ellátásra, amely biztosítja a **szakszerű, speciális bánásmódot igénylő és figyelembe vevő nevelést**. Őket olyan nevelési-oktatási intézménybe irányítjuk, amely rendelkezik azokkal a **sajátos feltételekkel, amelyek lehetővé teszik a különleges neveléshez való jog megvalósulását**. A nevelési-oktatási intézményt a szülő választhatja ki, azonban e választási jogánál támaszkodnia kell a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményére.
- Abban a kérdésben, hogy a gyermek sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő-e, a Vas megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ Regionális Pedagógiai Szolgáltató- és Kutató Központ, a Vas Megyei Pedagógiai Intézet Szakmai- és Szakszolgálata és a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság dönt.
- Az óvodapedagógusoknak a sérült gyermek képességéhez és hiányosságához igazodó egyéni foglalkoztatási programokat kell kidolgozni. Egyéb, a fejlődést kezelés hiányában negatívan befolyásoló betegségben szenvedő gyermekek nevelése óvodai csoportjainkban történik, speciális étkeztetésüket a Hungast Zrt. 2012-szeptemberétől felvállalta.
- Intézményünk az Alapító Okiratban foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja:
 - beszéd fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű,
 - enyhe fokban hallássérült, nagyothalló, a hallását műtéti úton helyreállított,
 - ép értelmi képességekkel rendelkező autista.

Ezeknél a gyermekeknél különös figyelmet fordítunk arra, hogy a túlterhelést elkerüljük, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg, hogy a velük szembeni elvárások igazodjanak az adott gyermek fejlődési üteméhez.

A gyermekekben rejlő lehetőségek optimális kibontakoztatása érdekében nevelőtestületünk és a gyermekek fejlesztésével foglalkozó szakemberek legjobb tudásuk szerint kínálják fel a gyermekek számára szükséges kompetenciákat és a fejlődési állapotuknak megfelelő műveltséget. A gyermekek egyéni fejlesztését a szakszolgálat szakmai útmutatásainak segítségével egyéni fejlesztési terveinkben rögzítik óvodapedagógusaink.

Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)

Integráltan nevelhető, sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek - a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek.

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény szükségelteti a

- differenciálást,
- speciális eljárások alkalmazását,
- kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását.

A fogyatékoság megállapítására kizárólag a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság jogosult. A vizsgálat az óvoda vagy a szülő kérésére, illetve egyetértésével történik.

Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekek közül azoknak a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek integrált nevelését látja el, akik a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján:

- Beszéd fogyatékos;
- Autizmus spektrum zavaros;
- Mozgásszervi fogyatékos;
- Gyengén látó;
- Egyéb pszichés fejlődési zavar;
- Enyhe értelmi retardáció (enyhén értelmi fogyatékos);
- Enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékos;
- Enyhén értelmi fogyatékos és gyengén látó.

A másság elfogadására neveljük az óvodásainkat. . Megtanulják természetesen elfogadni a másik gyermeket, erősödnek empátiás képességeik, toleranciájuk, együttműködésre, tapintatos segítségre, figyelmességre nevelődnek.

Ennek feltételei:

- az egészséges közösség fejlődése, nevelési feltételei továbbra is biztosítottak legyenek;
- az integráltan nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését a szakvélemény javaslata alapján, speciálisan képzett szakember közreműködésével oldja meg óvodánk (pl. gyógypedagógus, logopédus; szomatopedagógus, stb.);
- a felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői és rehabilitációs bizottság nevét, címét, a szakvélemény számát, a kiállítás keltét, valamint a felülvizsgálat időpontját;
- biztosítani kell azokat az eszközöket és felszereléseket, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek hatékony fejlesztését elősegítik;
- az óvodai nevelési program kialakításán túl egyéni fejlesztési tervvel kell rendelkezni.

Az SNI gyermekek nevelésének fő feladatai:

- kognitív (értelmi kiművelés)
- szociális (segítő életmódra nevelés)
- személyes (egészséges és kulturált életmódra nevelés) - kompetenciák fejlesztése.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermeket két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport létszámának számításánál, ha nevelésük a többi gyermekkel együtt történik.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében is szükségesek.

A nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítása során:

- fejlődik az alkalmazkodó készség;
- akaraterő;
- önállóságra törekvés;
- érzelmi élet;
- együttműködés.

A gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges!

A gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg, hogy milyen speciális módszer- és eszközrendszert alkalmazunk, illetve milyen szervezeti keretben történik a fejlesztés.

Az integrált fejlesztésben résztvevő óvodánk:

- figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit;
- minden segítséget megad a gyermek hátrányainak leküzdéséhez;
- az óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segíti, aki az óvodapedagógusokat felkészíti a sajátos teendők tervezésére, tanácsadásra, a szülők és az óvoda együttműködésére.

A gyermek számára biztosítjuk az olyan speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritérium:

- a gyermekek beilleszkedése;
- egyenlő hozzáférés a foglalkozásokhoz;
- önmagához mért fejlődés – ennek eredményes megvalósítását szolgálják:
 - rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet;
 - sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása;
- magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.
 - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít;
 - individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
 - foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait és a módszereket megválasztja;
 - probléma megoldásához alternatívákat keres;
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását;
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek alkalmazására, módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására;
- segítséget nyújt a szükséges speciális eszközök kiválasztásában;
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- segít a feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában;
- kapcsolatot tart a szülővel az ismeretek átadásával;
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében;
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. E gyermeknél az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. Nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

Nyelvfejlődési és beszédzavarok

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében;
- a beszédértés és észlelés nehézségében;
- kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség);
- a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága);

- a beszédszervi működés gyengeségében;
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában;
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai);
- a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg;
- részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák társulhatnak hozzá - ezek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Kiemelt feladat:

- komplex állapotfelmérés;
- a gyermek egyéni képességeihez igazodó fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján;
- az anyanyelvi nevelés középpontba állítása;
- aktív nyelvhasználat segítése és kommunikáció kialakítása;
- speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezet biztosítása;
- értelmi fejlesztés;
- mozgás és észlelési funkciók;
- vizuomotoros koordinációs készség javítása;
- érzelmi élet fejlesztése;
- speciális eszközök és módszerek alkalmazása;
- önbizalom erősítése.
- egyéni és kiscsoportos fejlesztési forma;
- a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében történjen.

Intenzív, eredményes fejlesztőmunka szükséges:

- sokoldalú tapasztalatszerzés során ismeretszerzés biztosítása;
- cselekvésbe ágyazott játékos módszerek alkalmazása (segíti a társas kapcsolat kialakulását és a személyiség fejlődését);
- több beszédprobléma együttes előfordulása vagy a beszéd fogyatékhoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavarának társulása esetén, a logopédia és a társuló fogyatékhossz módszereinek kombinációja szükséges.

Cél: az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása; az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérése.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara.

A mozgáskorlátozott gyermek jellemzői:

- jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság, mozgáskorlátozottság;
- mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció megváltozása;
- eltérő tapasztalatok;
- észlelési problémák,
- testséma-zavarok lehetnek;
- kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kóreredet:

- végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok;
- petyhüdt bénulást okozó kórformák;
- a korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek;
- egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák;
- a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során **kiemelt feladat:**

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése;
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása;
- a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése;
- az életkornak megfelelő tapasztalatok szerzése;
- a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

Az óvodában - a gyermek állapotának megfelelően - **biztosítani kell:**

- az akadálymentes környezetet;
- a megfelelő mozgás- és étletteret (eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét;
- a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni;
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait;
- az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelés valamennyi területén.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más - érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés - is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik.

A tárgyi feltételek biztosítása mellett rendkívül fontos a személyi feltételek biztosítása: a szomatopedagógus az a szakember, aki a mozgáskorlátozott gyermekek speciális nevelésére, oktatására, fejlesztésére felkészített és képesített pedagógus. Tevékenysége gyakran kiegészül gyógytornával, az ő munkáját teszik teljessé más speciális terápiát végző szakemberek.

A mozgáskorlátozott gyermek komplex fejlesztése, nevelése, a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiség formálása, csakis a szülőkkel együttműködve érhető el.

Mozgásfejlesztés

Feladat:

- életkori sajátosságoknak megfelelő tartási- és mozgási funkciók segítése;
- hely- és helyzetváltoztatás;
- manipuláció javítása (nagy- és finommozgások fejlesztésével, és az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel).
- az önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakítása.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

Feladat:

- a meglévő funkciók fejlesztése;

- önellátási funkciók fejlesztése;
- életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés;
- egészségüggyel való kapcsolattartás (pl. inkontinencia esetén);
- családdal való együttműködés.

Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja

- bizonytalan testtartása;
- helyzet és helyváltoztatás;
- az eszközhasználat nehezítettsége;
- a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek, stb.

Feladat:

- a játékhoz használt tér átalakítása;
- a játéktevékenység egészének vagy egyes részeinek adaptálása.
- a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak

- beszédzavarok;
- kommunikációs problémák.
- a szókincs szegényesebb;
- a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását;
- a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra;
- légzésproblémák állhatnak fenn;
- beszédképtelenség is előfordulhat.

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére;
- logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés

- Artikulációs problémák;
- légzésproblémák;
- vitálkapacitás beszűkülése;
- ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége;
- eszközhasználat nehezítettsége problémát okoz.

Feladat:

- éneklés beépítése a gyermek fejlesztésébe;
- mozgásfejlődés befolyásolása (pl. elősegíti a test ellazulását);
- társas cselekvés;
- ritmus- és tempóérzékelés fejlesztése.
- speciális testhelyzet felvétele tevékenységek végzése közben;
- adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Problémát okozhat:

- felső végtag érintettség;
- izomtónus fokozódása;
- gyenge izomzat,
- törzs- és fejkontroll hiánya.

Feladat:

- kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése;
- finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Kiemelt feladat:

- a tapasztalatszerzés biztosítása;
- cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.
- sokrétű, mozgásos tapasztalatszerzés biztosítása;
- kognitív funkciók fejlesztése;
- észlelési területek fejlesztése,
- figyelem fejlesztése;
- emlékezet fejlesztése;
- téri tájékozódás fejlesztése, stb.

A látássérült gyermek – gyengénlátó

A nevelés-oktatás szempontjából - vak, aliglátó, gyengénlátó gyermekek közül - óvodánk a gyengénlátó gyermekek integrált nevelését vállalja fel.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségekre.

Cél: a környezet komplex megismertetése.

A speciális, gyermekre szabott pedagógiai program meghatározói:

- látásélesség;
- kóroki tényező;
- időpont, amikor a látássérülés bekövetkezett;
- társuló egyéb fogyatékoság.

Feladat: segíteni

- a részvételt a közös játékban;
- közösséghez való alkalmazkodást;
- viselkedési formák megtanulását és gyakorlását;
- közösség előtti szereplést.

Kiemelt feladat:

- önkiszolgálás megtanítása;
- tárgyak és helyük megismertetése;
- rendszeret;
- higiéné (főként a szem és a kéz tisztán tartása).

A gyengén látó gyermekek (vízús: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak, de közelebből, mint az ép látásúak.

Nevelésük:

- speciális optikai eszközök segítségével;
- vizuális megismerés útján;
- jelentős szerep a hallási és tapintási analizátor kompenzatív működésének is;
- testtartási hibák megelőzése;
- helyes testtartás megtanítása;
- környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

Fejlesztésük kiemelt területei: különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben;
- nagymozgás fejlesztése:
 - mozgáskoordináció;
 - mozgásbiztonság;
- térbeli tájékozódás a látás felhasználásával;
- finommozgás fejlesztése:
 - kézügyesség fejlesztése;
 - írás előkészítése;
- látás-mozgáskoordináció fejlesztése:
 - finommozgások terén;
 - nagymozgások terén;
- érzékelés egyéb területeinek fejlesztése:
 - hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást;
 - tapintás által szerzhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

Az óvoda feladata:

- láthatóság folyamatos biztosítása;
- a játékok színesek, nagyméretűek legyenek;
- a képek kontúrozása vastagabb tollal;
- eszközök éleinek, fontosabb vonalainak jelölése színes szigetelőszalaggal;
- a látássérülés okozta hátrányok kompenzálása;
- a csökkent mértékű és minőségű vizuális ingerek kiegészítése taktilis és auditív ingerekkel;
- megfelelő eszközök biztosítása;
- a módszerek adaptálása a sajátos igényekhez;
- a megvalósítás során elvégezni a szükséges korrekciót;
- a tapasztalatokat fel kell használni.

A pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermek

Óvodánk az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek közül a súlyos tanulási zavarral és a súlyos figyelemzavarral küzdő gyermekek integrált nevelését látja el.

A részképesség zavar azoknak a tanulási problémáknak a kifejezése, amelyek az észlelés, a mozgás, a nyelv, az emlékezet, a figyelem és a gondolkodás folyamatainak hiányos működése következtében lépnek fel.

Már 2-3 éves korban feltűnhet néhány probléma, pl. a gyermek későn kezd ülni, járni, nagymozgásai ügyetlenek, az ingerekre szélsőségesen reagál, alvása felszínes, viselkedése

kiszámíthatatlan. Az elemi mozgások összerendezetlensége, kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, guggoló járás, szökdelés, fejemelgetés háton és hason fekvésben, e mozgások pontatlan kivitelezése az idegrendszer éretlenségére utal.

A hátrányok nem megfordíthatatlanok, speciális fejlesztő eljárásokkal korrigálhatók.

A súlyos részképesség zavarral küzdő gyermeknek joga van ahhoz, hogy megfelelő ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Jellemzőik:

- az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása;
- a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, váratlan zajokat az átlagnál nehezebben viselik;
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak;
- állandó kereteket, szabályokat;
- a pozitív visszajelzést;
- a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicsőretet fokozottabban igénylik;
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése;
- sikeres beilleszkedés késik;
- késik a felkészülési folyamat az iskolába lépésre.

Kiemelt feladat:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása;
- megfelelő módszerek alkalmazása;
- szakmai team munkája a fejlesztés során;
- a szülő aktív bekapcsolása;
- másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése;
- az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készség megalapozása;
- egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulásának ellenőrzése időszakosan, ha szükséges, a fejlesztés menetének módosítása;
- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a szakértői véleményben foglaltak alapján;
- a gyermek egyéni fejlődési ütemének, képességének, tehetségének, szociokulturális háttérének figyelembe vétele;
- tehetség kibontakoztatásában, elmaradásának fejlesztésében segítségnyújtás;
- hátrányok helyzetéből való felzárkóztatás.

Értelmileg akadályozott gyermek - enyhe mentális retardáció (enyhén értelmi fogyatékos gyermek)

Az értelmileg akadályozott személy az átlagosnál lényegesen alacsonyabb mentális képességekkel bír, jelentősen akadályozott társadalmi cselekvőképessége, adaptív – alkalmazkodási nehézségekkel küzd.

Az óvodai nevelésben a többi gyermekkel együtt vesz részt a fogyatékos személy, ha fejlődése, képessége kibontakoztatása szempontjából előnyös.

Az intézményt a szülő válassza ki, de a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Rehabilitációs Bizottság véleménye szükséges.

Az értelmileg akadályozott gyermek óvodai nevelése az időben elkezdett korai fejlesztésre épül. Az integráció feltétele a szakemberek felkészítése, az óvodapedagógus és a gyógypedagógus együttműködése.

Cél: a sérült gyermek be tudjon illeszkedni a csoportba, érezze azt, hogy neki is vannak feladatai, hogy vele szemben is vannak elvárások, követelmények.

Feladat:

- segítsük feladattudatuk kialakulását;
- fejlettségi szintjüknek megfelelő feladat adása;
- kognitív funkciók fejlesztése - a megismerési folyamat egészének a fejlesztése;
- értelmi képességek fejlesztése a cselekvéssel szoros összefüggésben;
- folyamatos gyógypedagógiai megsegítés;
- együttnevelés nem fogyatékos óvodás korúakkal;
- spontán tanulás, társakkal való együttműködés, kommunikáció fejlődésének segítése;
- élmények, tapasztalatok minták megélésének elősegítése.

Külön óvodai csoport létesítése csak az 5. életévét betöltött és komplex (gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi) vizsgálat diagnózisa alapján az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára akkor lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

- Enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékos;
- Enyhén értelmi fogyatékos és gyengénlátó.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés keretében valósítható meg egyéni fejlesztési terv alapján, melyet fejlesztőpedagógus vagy a csoport óvodapedagógusa készít el szakemberek együttműködésével.

Tehetséges gyermek

A kiemelten tehetséges gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Átlag feletti általános képességek pl.: magas szintű elvont gondolkodás, kombinációkészség, fejlett anyanyelvi képességek, jó memória és beszéd-készség, hatékony információfeldolgozás. Speciális képességek pl. nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális-interperszonális.

Kreatív képességek pl. ötletgazdagság, szokatlan feladat- és helyzetmegoldások, az új tevékenységek, alkotások iránti fogékonyság, nyitottság - problémahelyzetekben új megoldást talál a tehetséges gyermek.

Feladat iránti elkötelezettség pl. érdeklődés, kíváncsiság, merészség, versenyszellem, kitartás, érzelmi stabilitás.

A tehetség felismerhetőségének jelei:

- gyakori kérdésfeltevés, szokatlan, eredeti javaslatok felvetése, fogalmak gyors átlátása;
- önmaguk számára probléma megfogalmazása;
- kíváncsiság, nyitottság, fokozott kritikai érzék;
- érdeklődésük széleskörű vagy éppen beszűkült;
- a nehezebb feladatokat kihívásnak tekintik;
- a rutinfeladatok megoldásában rosszak, nyugtalanok, gyakorta nem vesznek részt közös feladatok megoldásában, fejlődésük nem mindig egyenletes;
- konfliktus társaikkal.

Az óvodapedagógus feladata a tehetséggondozásban:

- kiemelt szerep a tehetség felkutatásában, azonosításában, felismerésében;
- képességfejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján;
- speciális képességek (például zenei, matematikai, mozgásbeli) fejlesztése;
- megfelelő érzelmi fejlődés biztosítása - törődés, elfogadó légkör, támogató környezet;
- egyéni differenciálás módszereinek alkalmazása;
- sok játéklehetőség, tevékenységek gyakorlásának biztosítása, megfelelő tárgyi feltételek biztosítása;
- szülőkkel folyamatos kapcsolattartás, információcsere, célok tisztázása, egyeztetése, az azonos követelményrendszer kialakítása, együttműködés;
- pedagógiai szakszolgálattal való kapcsolattartás a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatásához.

VIII. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK, ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEINK

- Gyermekintézmény lévén természetes, hogy az egyéni sorsokkal való törődés, a rászorulókat, elesetteket segítése kiemelt feladatként jelenik meg programunkban. Minden gyermekhez szeretettel, odafigyeléssel közelítünk, kapcsolatunkat a **bizalomelőleg táplálja**, mely párosul a felnőtt-gyermek társalgásában megjelenő kölcsönös megbecsüléssel.
- Az 1997. november 1-jén életbe lépett Gyermek- és Ifjúságvédelmi Törvény szellemében azon munkálkodunk, hogy minden gyermek családban nevelődhessen fel.

" Minden gyermekben, bármilyen körülmények között is született és bárkik is voltak a szülei, potenciálisan az emberi faj születik meg ismét, és valamennyiünk számára rendkívüli a felelősség az emberi élet iránt."

/ James Agee/

- A **prevenciót**, a veszélyeztetettség időben történő felismerését **elsődleges feladatnak** tekintjük, ezért gyakorlatunkban a gyermekek családi körülményeinek figyelemmel kísérése fejlődésük követésével együtt történik. Igény, vagy szükség szerinti **családlátogatásaink** során igyekszünk **megfelelő kommunikatív viszonyt** kialakítani a szülőkkel, hiszen ez a későbbi megoldások alapvető feltétele. A szülők nyitottsága, vagy

zártága határozza meg a probléma közös megoldását. Amennyiben a közvetlen viszony kialakulását valamilyen körülmény akadályozza, úgy az óvodán belüli törődés kiegészül a családi, vagy külső (szakszerű) segítséggel. Gyermekvédelmi munkánkban szakszerű segítséget kapunk az alábbi szervezetektől és intézményektől:

- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
 - Megyei Jogú Város Önkormányzata, Egészségügyi és Közszolgálati Osztály, Szociális és Családvédelmi Iroda
 - Szombathelyi, Városi Gyámhivatal
 - Eötvös Lóránt Tudomány Egyetem Savaria Egyetemi Központ Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ
-
- Tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek és családok védelmében hozott pénzügyi támogatási rendszerekről, a családoknak nyújtandó más segítségi módokról és ezek helyszínéről.
 - Óvodánkban étkezési kedvezményben részesülnek azok a gyermekek, akiknek szülei a törvény értelmében jövedelem- és vagyonynyilatkozatot hoznak rászorultságuk igazolásaként. Egyéb étkezési térítési kedvezmény mértékét is törvény szabályozza.
 - Konkrét intézkedést igénylő feladatunk az óvoda lezárásán túl még óvodában lévő gyermek sorsa.
Előzmény: Nevelési év kezdetén a szülő adja meg telefonos elérhetőségét és jelöli meg egy olyan felnőttet is, (telefonszám), akit értesíteni lehet, ha a szülő nem elérhető.
 - **Elveink:** mindenekelőtt a **család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése**, kiegészítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása. Tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség minden - családokat érintő - kérdésben érvényesül.
 - A gyermekvédelmi munka koordinálását **gyermekvédelmi felelős** látja el, de a feladatok **valamennyi óvodapedagógusnak család gondozási teendőket** jelentenek, hiszen **célunk** az, hogy feltárjuk mindazon körülményeket, melyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják. Ebben eredményt pedig csak jó csapatmunka hozhat!
-
- **Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységeinket** a feladatainkkal összevetve határozhatjuk meg, eszerint pedig feladatunk, hogy a családdal együttműködve kiküszöböljük a gyermekekre ható ártalmakat, megvédjük őket a testi-lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozzuk a veszélyeztető hatásokat.
" A szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében":
 - A családokkal való kommunikációnk során arra törekszünk, hogy segítsük őket a társadalmi beilleszkedésben, megismertessük őket a környezetükben élőkkel, más családokkal. Segíteni igyekszünk **önismeretüket**, hiszen ez a személyiség összes észlelése önmagáról, mely képessé teszi olyan alapvető kérdések megválaszolására.
 - Igyekszünk meggyőzni a felnőtteket arról, hogy hallgassanak meg másokat is, s tanulják meghallgatni, elsősorban meghallani, amit a saját gyermekük mond, "üzen". Próbálunk segítséget nyújtani ahhoz is, hogy a szülők képesek legyenek gyermekük, családjuk érdekeit képviselni, döntést hozni, konfliktust megoldani. (Ilyen eseteknél is igényeljük a szakszerű segítséget. - Gyermekjóléti Szolgálat.
 - Képviseljük a testi-lelki **egészségünk megóvására** vonatkozó magatartáskultúrát, melynek értelmében akkor járunk el helyesen, ha az óvodáskorú gyermekek fejlesztésében a **játéktevékenységet kiemelten kezeljük**. A játék minden időben és helyzetben felhasználható a képességek kibontakoztatására, az érzelem, az akarat, az

értelem megnyilvánulására, formálására. Valamennyi feltétel a gyermekek jó játékát szolgálja óvodánkban. Pl.: a **rugalmas napirend**, amely lehetővé teszi, hogy a gyermekek tevékenységeiket az egyéni tempó és teljesítőképesség alapján végezhessék. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermeknek **legyen, lehessen saját arca, saját egyénisége**. Egészségnevelésünk fontos része a **szabad levegőn tartózkodás**. Játékos testmozgások, versenyjátékok szervezésével biztosítjuk a gyermekek testi fejlődését. Az óvodapedagógusok nem passzív szemlélők az udvari játék ideje alatt, hanem a gyermekekkel együtt élő, együttes élményeket szervező és biztosító, a csoportszobai tevékenységek folytatását előtérbe helyező, az udvar adottságait kihasználó nevelők.

IX. A SZÜLŐ, A GYERMEK ÉS A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSE, ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Óvoda és család kapcsolata

Óvodai nevelésünk akkor éri el céljait, ha óvodapedagógusaink tiszteletben tartják a család elsődleges nevelői szerepét, igény szerint segítik a szülőket nevelési eljárásaik finomításában.

Együttműködésünk fő elvei:

Az óvodapedagógus:

- legyen támasza és segítőtársa a szülőknek gyermeke nevelésében,
- folyamatosan legyen nyitott a szülők egyéni és közös kéréseire, javaslataira, s azok teljesítését vegye komolyan, mérlegelje,
- kölcsönösen alkalmazkodjanak egymáshoz,
- minden egyes családdal külön is működjön együtt, keresve a kapcsolatépítés hatékony módszereit.
- Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledjen a családhoz.
- Az óvoda ismerje el a család elsődlegességét a nevelésben, tisztelje a szülőt.
- Az óvodapedagógus kapcsolatában éreztesse az őszinte odafordulást, az empátiát és segítő szándékot.
- A kapcsolat a tapintatra épüljön és mélyüljön el a közös programok tevékenységei alkalmával.
- Az óvodapedagógus ismerje és fogadja el a család szokás és szabályrendszerét.
- Az óvodapedagógus viselkedéséből tűnjön ki, hogy szereti a gyermekeket jó és rossz tulajdonságaival együtt, s ezt a szülővel is éreztesse.
- Mindenkor együttműködési lehetőségeket kell keresnünk.
- Az óvodapedagógus érdeklődjön a szülők tevékenysége felől és keltsen mély tiszteletet munkájukkal szemben.
- Véletlenül se tegyünk egy szülőről sem elmarasztaló véleményt, különösen a gyermekek vagy a saját gyermeke előtt.
- Az óvodapedagógus köszönjön meg a szülőknek minden segítséget.
- A szülők tájékozódjanak helyi óvodai programunkról.

/Óvodánk Szervezeti- és Működési Szabályzatában a kapcsolattartás formái: Szülői szervezet és óvodapedagógusok között szabályozottak./

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködési formái

- fogadóórák /személyre szabott, bizalmas jellegű információk közlésére alkalmas/,

- családlátogatás a szülők igényének megfelelően /a gyermekek közvetlen nevelési színterével ismerkedés, gyermekek helyének, szerepének felmérése, tájékozódás a család nevelési elveiről, szokásairól/,
 - szülői értekezlet /az óvodát, gyermekeket, szülőket érintő témák, feladatok megbeszélése, beszélgető jellegű, oldott hangulatú együttműködés lehetősége/,
 - véletlen találkozás /az együttműködés hasznos formája, részesei vagyunk a gyermek életének, számítanak ránk/,
 - levelezés, telefon /az új gyermekek szüleit értesítjük pl. szülői értekezletről és a gyermekek váratlan megbetegedéséről/,
 - rétegcsoport megbeszélés /nagy csoportosok szüleivel iskola előtti fontos tudnivalók közlése/,
 - közös ünnepeink /gyermeknap/, évzáró,
 - munkadélután /közös ünnepi előkészületek, pl. karácsonyi díszek készítése/,
 - családi kirándulások /csoport, óvónő, szülő, gyermek, testvér/,
 - közös szórakozások /Szülői Szervezet által szervezett bál/,
 - javító, szépítő alkotómunkák /társadalmi munkák/,
 - közös szereplések, versenyek szervezése, lebonyolítása szülők vezetésével /szülők, a Gyöngyöshermán-Szentkirály Polgári kör tagjaként óvodás gyermekeket és családjukat invitálják ilyen rendezvényekre/,
 - napi kapcsolattartás /óvodánk nyitottságából fakadóan jó lehetőség a kölcsönös érdeklődésre, párbeszédre, aktuális témákról a gyermekkel kapcsolatosan/.
- (Ezen együttműködési formák fokozatos bővítésére mindenkor törekszünk.)

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Szülői igényekből fakadó térítési szolgáltatások

Óvodánk fakultatív tevékenységeit tartalmazzák. Pedagógiai alapellátásunkat nem érintik, tanfolyami rendszerben, - megfelelő pedagógiai kontroll mellett - délutáni lebonyolításban, a szülők igényei és költségtérítése alapján szerveződnek.

Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy ezek egyrészt életkor- specifikus szolgáltatások legyenek, másrészt olyan tartalmúak, ami erősítheti óvodánk nevelési céljainak elérését, jól illeszkedik óvodánk sajátos arculatához:

- gyermektorna, gyermektánc
célja: ritmusérzék-, mozgásfejlesztés, helyes testtartás kialakítása.
- úszásoktatás, korcsolyázás
célja: a test edzése, egészség megőrzése
- bábszínház, zenés színház, mozilátogatás
- idegen nyelvvél való ismerkedés

Kapcsolatunk közoktatási intézményekkel

A közoktatás - irányítással való kapcsolatunk legfontosabb önkormányzati hivatali szervei:

- Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Egészségügyi és Közszolgálati Osztály Köznevelési, Sport és Ifjúsági Iroda
- Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Közgazdasági Osztálya,
- Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Egészségügyi és Közszolgálati Osztály, Szociális és Családvédelmi Iroda

- Városi Gyámhivatal /jogi ügyekben, pl. gyermekelhelyezésben dönt/.

Ezen szervek munkatársai meghatározzák munkánk feltételeit és - a tanügy-igazgatási feladatok révén - annak rendjét is. A kapcsolat egyfelől hivatali, másfelől támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldásában mindig a konstruktivitás jellemzi.

Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat (Szombathely, Széll Kálmán u. 4.).)

/segít a családokban felmerülő adósság- és válságkezelésben, a családok életvitelével kapcsolatos gondok megoldásában/.

A közoktatásban működő szakmai szervezetek

A "Szombathelyi Pedagógusok Szakmai Képviselőtestületé"-ben 2 óvodapedagógus képviseli nevelőtestületünket.

Óvodánk és az iskolák kapcsolata

Hagyományosan jónak mondható és folyamatos együttműködési kapcsolatot alakítottunk ki a **Dési Huber István a Reguly Antal és a Bercsényi Miklós Általános Iskolákkal**, az évenkénti írásbeli megállapodás szerint.

Együttműködésünk során:

- lehetőséget teremtünk a tanítók számára az óvodai élet megismerésére,
- tájékoztató jellegű szülői értekezleteket szervezünk nagycsoportos szülők részére,
- kapcsolatainkra a kölcsönös bizalom jellemző,
- a kölcsönös igényeket felmérjük,
- a nagycsoportosaink partner-iskoláinkban ünnepváró rendezvényeken vesznek részt.

Eötvös Lóránt Tudomány Egyetem Savaria Egyetemi Központ Regionális Pedagógiai Szolgáltató Központtal való együttműködésünk az alábbi területeken valósul meg:

Pedagógiai szakszolgálatok:

- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság és rehabilitáció
- nevelési tanácsadás (gyermeknevelési problémáink megoldásában speciális szakismerettel segítenek)
- logopédiai ellátás (javítja az általa kiszűrt beszédhibás gyermekek beszédhangjait)
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Pedagógiai-szakmai szolgáltatások:

- pedagógiai munkánkhoz igénybe vesszük pedagógiai, szakmai szolgáltatásokat, mint: képzések, továbbképzések, önképzések szervezése, segítése
- bázisóvodai tevékenységünkkel közreműködünk a szakmai szolgáltatásban,
- az óvodapedagógusok részt vesznek az Intézet által szervezett szakmai továbbképzéseken,
- szakmai munkánkhoz igénybe vesszük óvodai szaktanácsadók segítségét.

Közművelődési Intézményekkel való együttműködésünk során kibővítjük, elmélyítjük a gyermekek ismereteit, érdekes tevékenységekkel, mesterségekkel ismerkedhetnek meg, kiállításokon, bábszínházi előadásokon vehetnek részt. A területért felelős óvodapedagógus állandó kapcsolatot tart a Kulturális Szervezőirodával. Megküldik a műsorterveket és plakátokat. Óvodásaink, elsősorban a nagycsoportosok, több rendezvényen vesznek részt. Van színházbérletük.

- Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár /részvétel könyvtári foglalkozásokon/,
- Savaria- és Schmidt Múzeum /a gyermekek életkorának megfelelő kiállítások megtekintése/,
- Mesebólt Bábszínház /bábelőadások, kiállítások megtekintése/,
- Oladi Művelődési Ház /zenés, műsoros rendezvények megtekintése/,
- Gyermekek Háza /részvétel óvodásoknak szervezett programokon/.
- Agora Művelődési és Sportház.

Kapcsolatunk egészségügyi intézményekkel

- orvos /rendszeres egészségügyi vizsgálatot végez a gyermekek körében/,
- védőnő /közvetít óvodánk és az óvodaorvos között, egészségügyi feladatokat lát el/,
- iskolaafogászati, szemészeti, általános szűrővizsgálatot végeznek/.

Civil szervezetekkel való kapcsolataink a kölcsönös odafigyelésen, egymás segítségén alapulnak.

- Idősek Otthona: Szombathely, Bogáti Szociális Otthon /a gyermekek megtanulják az öregek tiszteletét, igyekeznek örömet szerezni nekik, pl. ünnepi műsorokkal, apró ajándékokkal/,
- Gyöngyöshermán - Szentkirály Polgári kör/ feleleveníti a környék hagyományait, szokásait, rendezvényeivel összekovácsolja az itteni kisebb közösséget, az általa szervezett programokhoz kéri óvodás csoportok közreműködését, fellépését.

Püspöki Hivatallal való kapcsolatunk keretében helyet és időkeretet biztosítunk a Köznevelési Törvényben meghatározottaknak megfelelően a „játékos hitoktatáshoz”.

A Püspöki Hivatal által szervezett hitoktatással kapcsolatos feladatok ellátása során együttműködünk az egyházi jogi személlyel. Az óvoda biztosítja a hitoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket, a helyiségeket, valamint a jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket.

X. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI TEVÉKENYSÉGEK

Betegségek megelőzése érdekében:

- minden gyermek csak a saját jellel ellátott eszközét használja,
- fehérműt, zoknit naponta cserélnék a gyermekeknek a szülők,
- légúti megbetegedések terjedése ellen többször szellőztetünk, párologtatunk, megfelelően öltözködnek a gyermekek,
- bélfertőzésre utaló tüneteknél elkülönítjük a gyermeket,
- a vesesületett rendellenességek kiszűrésére szakember segítségét kérjük,
- neurotikus tünetek észlelésekor a problémát szülővel együtt igyekszünk megoldani, kellő nevelői tapintattal közöljük észrevételünket,
- a beszédhibák megelőzése érdekében az óvónő igyekszik kifogástalan beszédmodellt nyújtani, a beszédhibák javítása logopédus feladata.

XI. A NEVELŐTESÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

Korunk változó társadalmi életében fontosnak tartjuk a **"felnőtt modell"-t**, hogy ennek nyomán a gyermekek olyan erkölcsi normákat és szokásokat sajátítsanak el, melyek alapjai a kulturált viselkedésnek. Óvodánk csoportjaiban nincs tekintélyelvűség, az óvodapedagógus katalizátorszerepet tölt be. Átlátjuk a csoport életében, az egyéni fejlődésben zajló folyamatokat és tudatos felkészülésünkkel, kreativitásunkkal biztosítjuk a gyermekek sokoldalú fejlődését, megelégedettségét. Minden csoportban természetesen vannak **konfliktusok**, ha ugyanis érdekek, értékek ütköznek, azok csak akkor oldódnak meg, ha megoldjuk őket. A konfliktuskerülés csak növeli a feszültséget. **Megoldásuk, feloldásuk** azonban **fejleszti az együttműködést, a toleranciát, az empátiát, a hitelességet**. Ezek a pozitív személyiségvonások erősítik a gyermekek egészséges önbizalmának kialakulását. **"A gyerek-gyerek kapcsolat, jóllehet indulati színezetében, hőfokában meg sem közelíti a gyermeknek a felnőtthez fűző kötelékeit, a kölcsönös utánpótlás révén kiemelkedő jelentőségű a viselkedés alakulásában."** (Dr. Thomas Gordon)

Ezt pedig befolyásolja maga a **KÖZÖSSÉG**, amely gyermekeket és felnőtteket foglal magába, amelyben mindegyik ad és kap. Ez a sok-sok kézfogás alkot egy bonyolult láncolatot, amelyben **mindenkire szükség van**. Vigyázni kell a gyengébb láncszemekre, erősíteni kell egymást, hiszen ha a lánc bárhol is elszakad, már használhatatlan, értelmét veszti. **Az eredményesség csak akkor realizálható, ha az egyén jól érzi magát a bőrén, ha az emberi kapcsolatok segítik és feltöltik egymást.**

Hisszük és valljuk, hogy egy jobb jövő lehetősége rejlik abban, miként viszonyulunk egymáshoz. Nem **arra kell törekednünk**, hogy kritizáljuk egymást, hanem, hogy **megértjük, elfogadjuk egymást**. A lehetőség önmagunk kiteljesedéséhez a feladatok, problémák megoldásához, a jó együttműködéshez bennünk és kapcsolatainkban rejlik. A jó kapcsolatok alapja az elfogadás, az elfogadás pedig maga a szeretet. **"Gyermekek központú nevelés csak azokban az intézményekben valósulhat meg, ahol a dolgozó mentálhigiénéje éppolyan fontos, mint a gyermeké."**

- Pedagógiai tevékenységünket előmozdítja, hogy **adott egy "játéktárunk"** (pl.: A hátrányos helyzetű gyermekek nyelvi kommunikációjának fejlesztése), amelyet a körülményeknek megfelelően felhasználhatunk, bővíthetünk folyamatosan. Az óvodás gyermekek ismeretében vannak elképzeléseink arról, hogy kiket, milyen képességeket akarunk fejleszteni és hogyan, de egy **előre elkészített merev játékterv csökkentené a rugalmasságot, a kreativitást, a játék örömet**.
- A 3-6 éves gyermekek igen nagy különbséget mutatnak pl. mozgásfejlettségükben. **Nagy hangsúlyt fektetünk a hátrányos helyzetű gyermekek mozgásfejlesztésére, hiszen ez az egyik alapja a különböző jellegű hátrányok korrigálásának**. Fontos, hogy a gyermekek mind szabadabban kísérletezhessenek a rendelkezésükre álló eszközökkel, találjanak önmagukra, azokra az ősi mozgásmintákra, amelyek segítségével jobban tudják uralni testüket a térben. Jó, ha a gyermekek teljes szabadságot élveznek a választásban, hogy melyik tevékenységet és meddig akarják üzni. Az élmények során végbemenő idegrendszeri újrászerveződések indítják el a fejlődést, amely pozitív hatást fejt ki minden gyermek esetében. A nagy mozgásigényű gyermekek örülnek, hogy hatalmas mozgásvágyukat kielégíthetik és még dicséretet is kapnak érte. **A mozgásfejlesztésben** legalapvetőbb követelmény, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban (érzelmileg motiváltan) vegyenek részt a mozgásos játékokban. A játék és a sikeres, eredményes végrehajtás nagyban fokozza a motivációt.

- **A képességek fejlesztése, a hátrányok csökkentése a gyermeki tevékenységekben történik.** Az egésznapos játékba beleolvadnak a tervszerű kezdeményezések, amelyek biztosítják a gyermekek számára a sikerélményt, a megismerés, felfedezés örömét. A **differenciált bánásmód elve és a gyermekek önkéntessége** itt is érvényesül, hiszen hosszú távon csak ez szolgálja a gyermekek szellemi fejlődését. **Így mutat túl a játéktevékenység** a gyermekek testi fejlődésében betöltött szerepén.
- Számtalan lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek a leggazdagabb **elhárító "mechanizmusok" alkalmazására**: mese, mese dramatizálása, feszültségoldó játékok, probléma-helyzetek dramatizálása. Ezek jelentős mértékben csökkentik az agresszivitást és szorongást, s ez fontosabb a fejlődő gyermek számára, mint az ismeretszerzés lehetőségeinek biztosítása, hiszen a tudás csak akkor ér valamit, ha ez egy magabiztos, kiegyensúlyozott, önismerettel rendelkező lelki világra épül. Márpedig a **gyermekek minél kiegyensúlyozottabbak, annál befogadóbbak.** Óvodánkban fejlesztő pedagógus is foglalkozik a hátrányos helyzetű gyermekekkel, mert ezek a gyermekek kognitív fejlődésükben 5 éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál.
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni.
- Szeretnénk hangsúlyozni, hogy az **egyéni fejlesztést, az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget nem az "előiskolai" rendszerű óvoda segíti, hanem az erős és jó önértékeléssel rendelkező, gyermekre odafigyelő, szerető és biztonságos "szülői - óvodai" együttes gondoskodás.**
- A gyermekvédelmi munka lényege rendkívül szerteágazó; röviden, tömören nehezen meghatározható, hiszen a leírtak nem tudják visszaadni a humánus, a segítőkészség, a megértés, a támaszkodás, a szeretetpótlás napi jelenlétét. Leginkább azon gyermekek szemében olvasható, akik az öröm, nyugalom, biztonság és szeretet szigetét megtalálják az óvodában töltött napjaikban.

XII. SZEMÉLYI- ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

Személyi feltételeink

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a „gyermek” áll. Nevelőtestületünk innovatív, nyitott az új ismeretek, tudások befogadására, az új elvárások teljesítésére. Óvodapedagógusaink személyisége meghatározó a gyermekek számára.
Dolgozói létszám adatok:

Dolgozók	Létszám adatok	
Óvodapedagógusok száma	11 fő	
Dajkák száma	5 fő	
Egyéb segítő munkatárs	Óvodatitkár	1fő
	Pedagógiai asszisztens	1fő

	Fűtő	1 fő
Külső segítő szakemberek	Gyógypedagógus Logopédus Gyermeorvos Védőnő Hitoktató Óvodapszichológus	1 fő 1 fő 1 fő 1 fő 1 fő 1 fő

Nevelőtestületünk képzettségi és szakképzettségi mutatói:

Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
Főiskolát végzett óvónők száma:	11 fő
Szakvizsgával rendelkezők - Óvodavezetés - Fejlesztőpedagógus	2 fő 2 fő
Jelenleg szakvizsgát nyújtó képzésben résztvevők száma Közoktatás vezetői	1 fő
Szakképzett dajkák száma	5 fő

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda, működést segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája nélkülözhetetlen az óvodai nevelés eredményességéhez. Intézményünk pedagógiai munkáját színesíti bázisóvodai tevékenységünk, amit 1985 óta végzünk a játék-differenciált személyiségfejlesztés területén. Igény szerint fogadunk óvodapedagógusokat, tanítónőket, napközis tanárokat, akiknek betekintést engedünk a mindennapi gyakorlati munkánkba - ezt a feladatot az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ Szakmai Szolgáltató Intézményegység megbízásából végezzük. Az elmúlt évtizedek alatt több száz pedagógus tekinthette meg ez irányú tevékenységünket és nyújthattunk egymásnak szakmai segítséget. Óvodánkban két **munkaközösség** működik.

Szerepük, hogy ösztönözzék az óvodapedagógusokat egymás tapasztalatainak, ötleteinek megismerésére, segítsék egymás gyakorlati munkáját. A munkaközösség-vezetők speciális területükön részt vesznek az intézmény ellenőrző, értékelő tevékenységében ezzel segítve az intézményvezetés munkáját.

Havi egy alkalommal szakmai kerekasztal összejövetelt szervezünk a havi aktuális eseményekről, a továbbképzésen szerzett tapasztalatok átadásáról, mert óvodapedagógusaink igénylik a folyamatos szakmai megújulást, hiszen csak így jelent a gyermekek számára elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát. Ezen minden óvodapedagógus részt vesz, a dajkák igényük, érdeklődésük szerint.

A Szombathelyi Pedagógusok Szakmai Érdekképviseletében 2 fő vesz részt.

Óvodánk nevelőmunkát segítő munkatársai folyamatosan segítik munkánkat, bár létszámunk

a minimális szinten van. nem pedagógus végzettséggel rendelkezők- dajkák, óvodatitkár, karbantartó, - segítik munkánkat a közös nevelési célok megvalósításában.

Az intézmény adminisztratív munkáját a 8 órás óvodatitkár látja el, de az elvégzendő feladatokhoz ez nem elegendő.

Tárgyi feltételeink

Óvodánk épülete öt jól felszerelt csoportszobából áll, minden csoporthoz külön mosdó tartozik. Minden csoportnak udvari terasz biztosítja a rendszeres levegőzés és mozgás lehetőségét a szabadban rossz idő esetén is.

Az óvoda épületéhez parkosított udvar tartozik, esztétikus udvari fajátékokkal, amelyeket pályázaton nyert pénzből építettünk. 2014.-ben az udvar területe bővült. Szülői Szervezet pénzből új udvari fajátékok, babaházak, és homokozók felállítására kerül sor.

Intézményünk tárgyi ellátottsága, eszközkészlete jó színvonalúnak mondható, mely a magas szintű állagmegővésnek, a külső források folyamatos felkutatásának és célszerű felhasználásának köszönhető.

Eszközállományunk tudatos fejlesztésére folyamatosan gondot fordítunk.

Játékállományunk mennyiségi és minőségi bővítéséről az évek során folyamatosan gondoskodtunk. Az elhasználódottakat pótoltuk olyan típusú játékokkal, amelyek a mindennapos játéktevékenység alapvető kellékei (építőjátékok, társasjátékok, babák, autók stb.).

A minőségi fejlesztést a speciális fejlesztőjátékok fokozatos beszerzése jelentette. A fejlesztőjátékok programunk alapját képezik, ezért volt olyan fontos, hogy a program bevezetésére a törzs-játékállomány kialakuljon. Óvodánkban minden korosztályban az életkornak megfelelő készségeket-, képességeket fejlesztő, speciális, jó minőségű játékok állnak a gyermekek rendelkezésére. Az elhasználódás miatt a jövőben is oda kell figyelniük a folyamatos cserére és a 2-3 évenkénti játéktár bővítésére.

Pályázatokon nyert pénzekből igyekszünk olyan fejlesztő játékokat beszerezni, amelyek kereskedelmi forgalomban nem kaphatók, ezek a gyermekek otthoni játékeszközei közül hiányoznak, ezért nagyon vonzóak a gyermekek számára.

Szakmai eszközök minőségi bővítése

Az elmúlt években folyamatosan és célirányosan a kiemelt tevékenységünkhöz kapcsolódóan bővítettük szakmai eszköztárunkat.

Első lépésként a fejlesztő játékokat, logikai játékokat, építő- és konstruáló játékkészletünk bővítését tartottuk szem előtt, majd bővültek az udvari játék feltételei kombinált mozgásfejlesztő eszközökkel. Nagy hangsúlyt fektettünk a benti mozgásfejlesztő eszközök beszerzésére is. Ezek folyamatos használatát nagyban segíti a tornaszoba.

Az eszközállomány elemzésekor feltétlenül ki kell emelni az óvónők és szülők által készített játékokat és eszközöket, amelyek az egyéni fejlesztés során fontos szerepet kapnak az óvodai tevékenységben.

Eszközállományunkra jellemző, hogy minden tevékenységhez még kedvezőbb feltételeket kívánunk biztosítani, ezért a folyamatos eszközpótlás elengedhetetlen.

Tárgyi adottságok és feltételek:

A Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges eszközök, felszerelések beszerzésénél a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletben meghatározottakat vesszük figyelembe.

Csoportszobáink és az ezekhez kapcsolódó helyiségeink berendezése sajátosan igazodik

nevelési programunk cél - és feladatrendszeréhez. A többnyire mobilizálható bútorok lehetőséget teremtenek a kis és nagy terek szükség szerinti kialakítására. A rendelkezésünkre álló egyéb, - a játékos tanulást is segítő eszközeink és felszereléseink - a megfelelő színvonalú munkánk fontos feltételei. A szülői fogadóhely az elkövetkező

időkben a családokkal való kapcsolattartást egyik színterévé válhat.

Az óvodánk udvarának és környezetének célszerű és esztétikus továbbfejlesztése az elkövetkezendő években is további feladataink egyike.

Az elhasználódott eszközök pótlásáról folyamatosan gondoskodunk.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A módosított óvodai Pedagógiai Program érvényességi ideje

A Szombathelyi Játéksziget Óvoda Pedagógiai Programunk hatályba lépésének időpontja: 2025. november 15

Óvodánk első ízben 2020. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját ezen program alapján.

Ezen program **érvényességi ideje határozatlan ideig tart.**

Az óvodai nevelési program módosítása

A nevelési program módosításának indokai:

- Törvényi változás esetén,
- Fenntartói határozat, vagy rendeletváltozástól számított 30 napon belül,
- Nevelőtestületi javaslat.

A módosítás/döntés előkészítés szervei:

- Nevelőtestület

A program módosításához szükséges támogatottság:

- a pedagógusok 50+1%-os többségi szavazata

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

Óvodánk Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A program egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:

- az óvoda honlapján,
- az óvodai irattárban,
- az igazgató irodájában.

A programról tájékoztatást adhat az igazgató. A Pedagógiai Programunkból tájékoztató jellegű kivonatot készítünk az óvodahasználók számára. A kivonat az óvoda honlapján - és folyosóján is megtekinthető.

Melléklet: a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

1. CSOPORTSZOBA			
1.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágybetétek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
2.	gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.
3.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
4.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
5.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
6.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
7.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
8.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
9.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
10.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	
b. TORNASZOBA			
1.	tornapad	2	
2.	tornaszőnyeg	1	
3.	bordásfal	2	
4.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	

5.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.
c. LOGOPÉDIAI FOGLAKOZTATÓ, EGYÉNI FEJLESZTŐ SZOBA			
1.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint.
2.	tükör (az asztal szélességében)	1	
3.	Asztal	1	
4.	Szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt.
5.	Szőnyeg	1	
6.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
d. ÓVODAPSZICHOLOGUSI SZOBA, GYERMEKLÉTSZÁM SZERINT			
1.	Asztal	1	
2.	Szék	4	
3.	Szőnyeg	1	
4.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
e. JÁTSZÓUDVAR			
1.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
2.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	
3.	Babaház	gyermekcsoportonként 1	
4.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	
5.	Takaróháló	homokozónként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.
6.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	
f. INTÉZMÉNYVEZETŐI IRODA			

1.	íróasztal és szék	1-1	
2.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
3.	Telefon	1	
4.	Fax	1	
5.	Könyvszekrény	1	
6.	Íratszekrény	1	
7.	Elektronikus adathordozó szekrény	1	
8.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
9.	számítógépasztal és szék	1-1	
g. ÓVODATITKÁRI IRODA			
1.	íróasztal és szék	1-1	
2.	Íratszekrény	1	
3.	Telefon	1	Közös vonallal is működtethető.
4.	számítógépasztal és szék	1-1	
5.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	
h. NEVELŐTESTÜLETI SZOBA			
1.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	
2.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	
3.	könyvtári dokumentum	500	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.
4.	Könyvszekrény	2	Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.
5.	Fénymásoló	1	
6.	Tükör	1	
9.TÖBBCÉLÚ HELYISÉG			
1.	tárgyalóasztal székekkel	1	
10. Orvosi szoba, elkülönítővel			

Berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint
Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított.

11. GYERMEKÖLTÖZŐ

1.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
2.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	

12. GYERMEKMOSDÓ, WC HELYISÉG

1.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
2.	Falitükör	mosdókagylónként 1	
3.	rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	

TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó
3.	Fésűtartó	csoportonként 1	
4.	Törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	
5.	Abrosz	asztalonként 3	
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1	
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	

A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés
funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
2.	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik
4.	Centrifuga	óvodánként	ha a mosás helyben történik

		(székhelyen és telephelyen) 1	
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
9.	Kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna
10.	Hűtőgép	óvodánként 1	
11.	Porszívó	óvodánként 1	

A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

i. JÁTÉKOK, JÁTÉKESZKÖZÖK (MENNYISÉG, ESZKÖZFAJTÁNKÉNT)			
1.	különbéle játékok, (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
2.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
3.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
4.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
5.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
6.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
8.	a természeti-emberi-tárgyi	gyermekcsoportonként a	az óvoda pedagógiai

	környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermeklétszám figyelembevételével	programja szerint
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
ii. A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ EGYÉB ESZKÖZÖK			
10.	televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
11.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	
12.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
13.	vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
15.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	projektor vagy írásvetítő	1	

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

1. BESZEDFOGYATÉKOSOK				
1.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1		
2.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1		
2. HALLÁSI FOGYATÉKOSOK				
1.	dallamíró	csoportonként 1		
2.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a	

			tizenhármát, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
3.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	
4.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
5.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
6.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
iii. LÁTÁSI FOGYATÉKOSOK			
1.	olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengén látók, alig látók számára
2.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	

EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

1.	étel-mintavétel készlet (üvegtartály)	óvodánként(székhelyen és telephelyen) 1	amennyiben étel kiosztása folyik	
2.	Elsősegélyláda	óvodánként(székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint	
3.	gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint	
4.	amennyiben a betöltött	külön jogszabályban meghatározottak szerint		

	munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint